

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 80—
za en mesec... " 5—50
za inozemstvo... " 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej... K 58—
za en mesec... " 5—
V pravi preložišči... 4-50
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 10—
za inozemstvo... " 15—

SLOVENE C

Inserati:
Enostolpna petstvarica (55 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat... po 30 v
za dva in večkrat... 45—
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna petstvarica K 1—
Majha vanj dan izvešati po nedeljek in dan po praznikih, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vrnejo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Telefonski št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštno hran.
Ljubljanske št. 650 na naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 29.511, bosn.-herc. 15632.

Tržaško vprašanje.

Po prvem mesecu nebrzdanega zmagoslavja svečanostnih prireditev, obhodov in manifestacij se je pričelo med tržaškimi ljudstvom veliko iztreznjenje. Cene živili in blaga so v primeri s prejšnjimi res zelo padle, na trgu so se zopet prikazale dobrote, ki jih Tržačan prej vsa vojna leta ni videl. Toda Trst je ostal mrtev, trgovina — njegov življenjski predpogoj — je vdušena, ker so ji odrezali vse srčne žile z zaledjem. Tovarne počivajo, skladišča v prosti luki so polna le ameriških živil, pri katerih Tržačani nič ne zaslužijo. Brezposelnost narašča in z njo pomajkanje in nezadovoljnost v vseh slojih prebivalstva.

Že januarja je napisal znani tržaški publicist Attilio Hortis v »Gazzetta di Venezia« oster članek proti brezbrzičnosti italijanske vlade napram najnujnejšim aktualnim problemom Trsta, »ki živi parasično življenje brez dela in brez industrije, ko da bi ležal izven kraljestva, ki se zanj nič ne briga.« V delavskih slojih je pričelo vreti, vršil se je štrajk za štrajkom, kjer so morali karabinerji postaviti na ulice strojnice, da so vsaj na videz pomirili nevarno gibanje. Toda življenje gre svojo železno pot in vedno jasneje postaja dejstvo, da Trst z »narodno rešitvijo« nikakor ni rešen, ampak je pod italijansko oblastjo neizogibno izročen propadu. To dejstvo potrjuje tudi ustanovni občni zbor nacionalističnega združenja »Il Rinnovamento« v Trstu, ki tudi plove pred demokratično zastavo. Na tem zborovanju nacionalistično-meščanske stranke je dr. Jauchia izjavil:

»Problemi Trsta, s katerimi se bo moralo naše združenje pečati, so izvanredno raznovrstni, eden težji od drugega. Trst posebno, Italija in ves svet se nahaja pred ureditvijo kaosa, za katerega bi bilo treba v resnici Boga z magično šibo. Naj zadržuje, če povdarjamo problem valute, plač, obnove trgovine, ureditve luke, trgovine s prejšnjim tržaškim zaledjem, z Levanto, z vsemi onimi zvezami, ki so bile arterije, v katerih je plalo gospodarsko življenje Trsta. Ob teh problemih se nam zdi, ko da bi človeške moči za njihovo rešitev ne zadostovale. Gotovo je sicer, da teh problemov ne bomo sami reševali, toda žalibog, dobre volje manjka ne samo pri tukajšnjih kompetentnih faktorjih, ampak to in predvsem energije in študija pri centralnih činiteljih, ki bi se s tem morali ukvarjati.« — Nadaljna izvajanja je pobelila cenzura, a tudi kar sledi beli lisi, je važno: »Drugo vprašanje, napram kateremu mora naše zborovanje zavzeti stališče, je nedelavnost in počasnost, s katero obravnavajo mini-

strstva najvažnejše probleme našega mesta in odrešenih pokrajin. (Zopet bela lisa!) Tu moramo izvršiti pritisk, da olajšamo vsaj rešitev najnujnejših odredb, ki so neobhodno potrebne, da vrnejo mestu oddih in ga rešijo katastrofe.« Ko je prof. Saravali še zahteval najenergičnejši protest in intervencijo poslancev (poročilo o tem je zopet črtila cenzura), je ustanovni občni zbor sklenil enoglasno ostro resolucijo, v kateri:

»resno opozarja vlado parlament, časopise in vso javnost Italije na težko in upravičeno nezadovoljnost odrešenega ljudstva radi počasnosti, s katero ravna, oni, ki bi se morali z ljubeznijo in proučevanjem poizkusiti, da jih rešijo v interesu odrešenih ozemelj in vse Italije.«

»In ta počasnost v pripravi in rešitvi tudi elementarnih predpogojev za obnovo socialnega življenja v vseh njegovih vejah v našem ozemlju je najbolj obžalovana vredna tam, kjer edino bi mogli o njih odločevati: ker najboljši nameni kraljevih vojaških in civilnih funkcionarjev in vse inicijative in skrbi prebivalstva niso mogle omajati indolence centralnih organov italijanske uprave.«

Hujše obtožbe italijanske nemoči za rešitev gospodarskega življenja v Trstu bi ne mogli zapisati niti mi, kot je to storila liberalna, nadvse dvome vzvišena italijanska stranka »L'Associazione democratica Il Rinnovamento« v Trstu na ustanovnem obnem zboru iredentista drž. poslanca dr. Giorgia Pittacca. Toda vsa pomeč, ki jo ti gospodje kličejo iz Italije, je zaman. Lega Trsta, ves njegov doseženi trgovski razvoj so najboljši dokaz, da Italija Trstu tudi pri najboljši volji ne more pomagati, ker mu ne more dati potrebne zaledja, ki bi pa moralo segati ne le do Logatca, pač pa do Maribora.

Gospodarsko uničena, že pred vojno silno uboga država, ne bo mogla rešiti notranjih socialnih vprašanj, kaj šele tržaškega. Zato ima Trst le dvoje bodočnosti pred seboj: ali ostane pod Italijo in je njegov propad gotovo dejstvo, ali pa se združi z zaledjem (najsi bo to na katerikoli način, tudi kot svetovno mesto), ki mu vdane potrebne življenje in ga dvigne k novi gospodarski višini kot najvažnejše pristanišče Srednje Evrope na jugu.

Zoper prekupčevalce in navijalce.

PRVI KORAK V BOJU ZOPER DELOMRZNOST.

Vzroki, vsled katerih se je delomrznost tako zelo razširila, nam kažejo, kje in kako moramo zastaviti, da jo čimprej pre-

ženemo ter potegnemo ljudi nazaj k delu.

Grehov, ki jih je zakrivila stara Avstrija, ne moremo izbrisati. Tu velja sprijazniti se z dejstvi, obenem pa paziti, da ne bomo tudi mi delali istih napak. — Morda je treba tu javnosti nekoliko pojasniti. Mnogokrat se namreč čuje, da vlada zlasti s podporami brezposelnim podpira delomrznost. V poedinih slučajih je lahko nekoliko resnice na tej trditvi. Splošno pa se ne da tajiti, da se tem podporam ne bi bilo mogoče izogniti, ako ne bi hoteli pustiti ljudi v največji bedi in pomanjkanju brez sleherne opore. Ali bi bilo to zlasti v sedanjih časih, ko so duhovi revnejših slojev itak že dovolj nemirni in razdraženi, umestno, o tem je lahko soditi. Končno pa moramo, če pravimo, da so se ljudje pomenili ter nočejo več delati, na drugi strani prav tako priznati, da tudi dober delavec marsikdaj pri najboljši volji ne more dobiti primerne plače. In vendar ima zlasti kvalificiran delavec prav tako pravico do primerne plače, kakor inteligent, n. pr. uradnik ali profesor. Iz tega sledi, da je državna podpora onim, ki vsled neurejenih gospodarskih razmer in brez lastne krivde ne morejo dobiti primerne plače, popolnoma upravičena in potrebna.

Kar pa se tiče ostalih podpor (preživljalni prispevek ali vojaška podpora, begunska podpora itd.), so se pa vse itak napovedile, ter tako omejile, da jih bodo prejemale le tisti, ki so podpore res potrebni. Kakor je torej gotovo, da vlada ne sme dajati z raznimi podporami ljudem potuše, mora vendar tudi na drug način nastopiti proti delomrznosti.

V prvi vrsti je, kakor sledi še iz zadnjč povedanega, nujno potrebno, da se naše gospodarske razmere uredijo in konsolidirajo. Dokler se to ne zgodi, predvsem dokler se naše denarno vprašanje ne reši tako, da bomo imeli v prometu samo toliko denarja, kot ga dejanski potrebujemo, toliko časa bo zaman sleherno pridigovanje in vabljenje ljudi, naj se oprimejo dela. Človek, ki je dvakrat, trikrat skušal, kako se da z lahkoto »prislužiti« deset in sto krat toliko, kot s poštenim in koristnim delom, se bo zmenil za tako pridigovanje šele takrat, ko ga bo skrajna sila k temu primorala. Ljudem je treba odvzeti priliko za nepošteno »zaslužek«, na katerega so se tako navadili. To pa je mogoče edino z ureditvijo gospodarskih razmer, kajti šele potem se bodo cene različnim produktom ustavile in tako zenačile, da ne bo več prilike za prekupčevanje in brezvestno navijanje cen. Zato je nujno potrebno, da se poklicani faktorji resno zavzamejo predvsem za perečo valutno vprašanje, ter ga ne odlagajo iz strahu pred neizogibnimi odločilnimi koraki na poznejši čas.

Ureditev gospodarskih razmer je pa še na drugi strani tesno združena z omejitvijo delamrznosti. Omenili smo, da je država prisiljena izplačevati podporo brezposelnim ljudem, ki ne morejo dobiti primerne plače. In tako bo ostalo tako dolgo, da se bo gospodarsko, predvsem pa valutno vprašanje rešilo. Da, grozi celo prav resna nevarnost, da bo običajno in zastalo še tisto delo, ki se vrši sedaj v nekaterih podjetjih. Množica brezposelnih se bo tako le še podvojila in potrojila, država pa bo morala, mesto da bi sedanje delamrznike prisilila k delu, plačevati podporo, ter bo tako vsaj posredno podpirala delamrznost.

Z ureditvijo gospodarskih razmer samo na sebi pa delamrznost še nikakor ne bo premagana. Velika večina sedanjih delamrznikov se je lenobe in lahkega zaslужka kot privadila, da bo država prisiljena uporabiti nasproti njim strožja sredstva.

Prvo, kar bi vlada morala takoj storiti je, da bi izdala najstrožje odredbe zoper prekupčevalce in navijalce cen. Delamrznik ni samo tisti, ki se izogiblje delu, ter dobiva državno podporo za brezposelnost, temveč prav tako in še mnogo bolj tisti, ki sicer ne uživa državne podpore, pa se razkošno preživlja in bogati z prekupčevanjem in navijanjem cen. Vsem tem ljudem bi bilo treba brezobzirno zaseči ves njihov dobiček, vrh tega pa bi se moral vsak nadaljni prestopok kaznovati z zaporom, ki se ne bi mogel spremeniti v globo. Edino strogost te vrste bi mogla imeti uspeh, ker se sicer ti elementi za razne predpise prav malo, ali pa nič ne zmenijo.

Res je v sedanjih razmerah včasih nekoliko težko ugotoviti mejo med trgovcem in pa med navijalcem cen, vendar bi se dela tudi ta težava premagati. In če bi tudi nebroj slučajev ostalo nekažnovanih, bi vendar strah pred strogo kaznijo gotovo močno vplival, tako da bi se marsikdo premislil predno bi se podal na nevarno pot. Zlasti nasproti tistim temnim elementom, ki so popustili svoj prejšnji poklic ter so se oprijeli zgolj iz dobičkaželnosti umazanega prekupčevanja in navijanja cen, bi bilo treba zelo strogo nastopati. Ravno v tem oziru je v resnici že skrajni čas, da bi se storilo kaj odločnega. Velikanski dobički, ki jih spravljajo take brezvestne osebnosti v svoje žepce, zvaljajo vedno nove ljudi od produktivnega dela k umazanemu izkoriščanju bližnjega. Vrh tega pa vpliva to močno na razpoloženje tistih, ki si hočejo s poštenim delom služiti svoj kruh. Človek, ki gara in dela od jutra do večera zasluži komaj toliko, da mu ni treba gladu umirati, brezvesten prekupec in

LISTEK.

On dremije...

»La Vie Parisienne« pripoveduje sledečo pikantno anekdoto z mirovnega posveta:

Gospod N. zelo rad dobro dinira. Proslule pariške restavracije niso vsled vojske nič izgubile na svoji visoki kulturi, in če prične gospod N. v pojedini s školjkami, tedaj ve, da s tem ni zaman razdražil teka, zakaj cela skala sledečih jedi, od piščancev in pastet pa do neizogibne bombe s sadjem je v resnici zelo izborna in tudi Pommery (fino vino) dela gostilničarju vso čast.

In zdaj bi bilo dobro, absolvirati majhno prebavno spanje, toda pogled na uro ga prepriča, da nima veliko časa za izgubljanje, zakaj ob pol 3. začne točno seja mirovnega kongresa, in znano je, kako do minute natančno je gospod Clemenceau in kako neprijetno ga dirne motenje prislecev, ki prihajajo prepozno. Ko piha po ulicah osvežujoč marčni veter, je v sejni dvorani lepo gorko, kar priča, da nadzornik kurjačev v palači resno izpolnjuje svojo nalogo. Toda, Bog ve, ta mila toplota, te mehke preproge, v katerih se noga skoraj pogrezne, in pa prijetni usnjati fotelji imajo

to lastnost, da zavirajo nekoliko živahnost duha. Katero vprašanje se pač obravnava? Gre za eno malih držav, ki zahteva popravo meja, katere potrebnost pa njegov sosed popolnoma zanika.

Govornik dobro govori, le škoda, da gospod N. nobene besede ne razume in mora sedaj potrpeti, da bo tolmač prevedel smisel izvajanj v splošno znan jezik. Neki drugi delegat obravnava stvar, ki leži tako daleč izven interesnega kroga, ki ga gospod N. tu zastopa, da bi se lahko popolnoma objektivno zainteresiral, in ravno v tem vprašanju bi bila sodba gospoda Ne. zelo važna, ker bi si lahko kot neprizadeči ustvaril objektivno sliko. Toda gospod N. sam ne ve, kako se zgodi; njemu se zdi, kakor da bi vse glasove slišal od daleč, iz precejšnje razdalje, nekoliko zamežikne, se nasloni nazaj, seveda le, da bi bolje slišal, zapre nenadoma oči, da bi ga ne raztresli, kajti on zelo pazljivo posluša, kar večkrat dokazuje s tem, da ki-ma z glavo ali pa se s prsti važno poigrava s svinčnikom. In vsaj nekaj trenutkov lahko zadržemo, in ko gospod N. še premišluje, kakor star je pač moral biti opoldanski Pommery, opazi, kako se njegova zavest počasi izgublja v nežnih poljanah. Hudožni ljudje morejo trditi, da je gospod Ne. še celo zaspal!

V resnici zapre oči, diha mirno in pravilno, njegov obraz kaže mehak izraz, kra-

vata mu stoji nekoliko postrani, toda njegov sosed je že tako obziren, da pokliče gospoda N. s katerikoli vprašanjem v resničnost. Navaden človek bi pač pri tem prestrašeno poskočil, toda gospod N. je izučeni diplomat in je v svojem življenju sodeloval že pri tolikih anketah, razpravah in konferencah, da ga ni mogoče tako lahko spraviti iz ravnotežja.

Odpre tedaj počasi oči, gleda svojemu sosedu ravnodušno v obraz in pravi popolnoma pripravljen: »Ravno zdaj premišlujem o tem dogodku. Se bo pač morala najti rešitev na kak način...«

Iz časa prevrata.

Slika. Spisal Al. Pengal.

Krasna noč je bila. Zvezde so migljale, kot bi jim zlate solzice trepetale v očeh, da sem večkrat obstal in jih gledal. Zdelo se mi je, kot bi bilo vse najlepše iz mojega življenja, vsa ljubezen, vsa preteklost in sedanjost, vse v nebesih in na zemlji, tako blizu, tako čudovito in prijetno blizu.

Bil sem židane volje tisti lepi večer. Pa pride naš ordonanc in me zdrami iz lepih misli: »Gospod, kakih sto volakov je prišlo skozi predor. Trudni so in lačni. In enega mrtvega in dva ranjena imajo s seboj.«

Hitel sem z njim na postajo,

Med lesenimi barakami, nekdanjimi vojaškimi skladišči, so se ustavili. Sedeli so vsak na svojem nahrbtniku, brez orožja, in z motnimi, preplazenimi očmi gledali narodno stražo, ki je patrolirala po kolodvoru. Vse se jim je zdelo tako novo, nepojmljivo, slovenske kokarde na čepicah, trobojnice — — —

Madžari so bili, Nemci, Čehi, vse zmešano. —

»Kje imate ranjence?« sem vprašal. Star mož je trudno vstal in šel pred menoj v barako.

Na tleh je ležalo truplo, zavito v vojaški plašč. Odgrnil sem in pogledal. Obraz ves v krvi, na čelu velika, zlijajoča rana. Bil je mlad, lep obraz, s trpkim, skoraj boleštno potezo okoli blelih ust.

»Kako se je to zgodilo?« sem vprašal moža.

»Saj skoraj sam ne vem, kako je prišlo,« je vzdihnil. »Peljali smo se skozi predor, strašno dolg predor je bil. Vlak natlačen, zaseden do zadnjega kotička. In veseli smo bili, saj veste, gospod, kako je človeku, ki se po štirih letih vrača v domovino.«

Nenadoma začne vlak voziti počasneje in se kmalu sunkoma ustavi. Pričeli smo povpraševati, kaj je, a nihče nam ni mogel ali ni hotel dati pojasnila. Razburjenje se nas je polastilo. Stati bogve kako globoko

navijalec cen pa »zaslužiti« v kavarni v par minutah tisočake... Kdo bi se čudil, če se loteva poštenih delavcev vseh strok nevolja, če zahtevajo, da se tudi njim plače zvišajo, da bodo mogli stanu primerno živeti, oziroma da se vendar enkrat napravi tudi v tem oziru red?

Da se delamrznost omeji, pa bi bilo poleg vsega tega treba — kolikor se to pač da izvesti —, da bi država sama povsod, kjer se nahajajo njene posredovalnice za delo, t. j. kjer se izplačuje podpora brezposelnim, neposredno poskrbela za delo, h kateremu bi pritegnila za čas brezposelnosti vse tiste, ki dobivajo podporo brezposelnosti. Tako ne bi dobival nihče od države podpore zastoj, marveč bi jo moral zaslužiti. Seveda bi se »podpora« morala v tem slučaju zvišati, tako da ne bi veliko zaostajala za navadno dnevno plačo težak, vendar bi pri tem država trpela manjš škodo kot jo trpi sedaj. Delavci bi se pa potem v lastnem interesu pobrigali, da bi čimprej dobili primerno delo, kjer bi več zaslužili, kot pri državnem podjetju, če to tako imenujemo. — Tudi z tem ne bi smeli prav nič odlašati, ker je škoda vsake krone, ki jo damo zastoj iz državne blaginje.

H koncu pa moramo poudariti še potrebo moralčnega boja proti delamrznosti. Ne gre namreč samo zato, da spreobrnemo stare lenuhe in delamrznike, ki jih je vzgojila med vojno stara Avstrija, marveč moramo poziti zlasti tudi na to, da se zli duh sedanjega časa ne prime naše mladine. Te je še najbolj škoda in zanj se moramo še najbolj bati, če bo še dolgo gledala okrog sebe zglede, katere vidi in srečava sedaj na vsak korak. Če zgledi sami škodujejo tu neizmerno veliko, kaj pa še skušnja sama! Enkrat, dvakrat zasluži mlad paglavca s tihotapstvom ali prekupčevanjem vsoto, kakršno morda prej še videl ni, pa lahko izgubi za vedno veselje do dela. Lahko zaslužen denar se tudi lahko zapravi in tako se mlad človek hitro razvadi, da ima vedno več novih in nepotrebnih potreb. S tem pa je že storjen prvi korak na poti, ki vodi navzdol. Zato moramo zlasti tudi v interesu mladine pričeti resen boj proti vsemu, kar vodi k lenobi in delamrznosti.

Položaj v Belgradu.

Belgrad, 20. marca 1919.

Politično življenje v celi Jugoslaviji kaže na vihar in izpremembe. Iz poročil iz slovenskih, hrvatskih in bosanskih pokrajin naše domovine izvemo, da je naš narod izredno hitro in odločno reagiral na nepričakovano neugodna poročila iz Pariza. Kakor sodim po tukajšnjih vtisih, je bilo to popolnoma dobro in umestno, saj kljub pomirljivim besedam, ki prihajajo iz raznih virov, vlada v resnici tudi v najvišjih naših krogih nek pesimizem in neznanje v pravično končno odločitev. Toda niti vodilni politiki, niti narod ne more opustiti vere, da pravica mora prodreti.

Odločnemu nastopu Slovencev, Hrvatov in Srbov v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu ter drugih krajih so prav odločno sekundirali belgrajski listi vseh strank. Tudi prebivalstvu samemu je političen aksion, da pomeni le popolna integriteta ozemlja troimenskega naroda za evropejski jug stalen mir. S ponosom poudarja tukaj vse od prestolonaslednika do preprostega človeka, da si srbski narod nikdar ni lastil tuje lastnine, a se tudi ne more nikdar odreči niti trohici prava troimenskega naroda.

Skrb za meje in poudarjanje jedinstva stoji torej še vedno v ospredju našega političnega življenja. To se vidi tudi posebej

v odseku za adresu v »Nar. predstavništvu«. Kdor se spominja adresnih debat v prejšnjih naših zakonodajnih oblastih, se mora čuditi, kako naglo, strpno, sporazumno se je obravnavalo v tem odseku. Mogoče je bilo odseku končati kljub vsem formalnostim svoje delo že v četrtek, da je omogočeno čitanje v petek in razprava v soboto v plenumu.

V adresi sami se tudi v prvi vrsti naglašja jedinstvenost troimenskega naroda in njegova nezlomljiva volja, živeti v skupni državi ter braniti meje proti vsakomur do skrajnosti. Ravno nejasnost radi političnih mej konsolidira naše politično življenje v Belgradu. Prepričani smo, da bo nam dal prav naš narod, ako ravnamo tako.

Te dni se je veliko govorilo tudi o političnih krizah. To je v zvezi z zunanjim položajem in tudi z naziranjem sedanje vlade, da je treba podati po izročiti adrese formalno demisijo. Ker pa je več portfeljev nezasedenih, bo demisija načela celo vrsto političnih vprašanj. »Jugoslovanski klub« gre pri tem mirno svojo pot. Njemu so merodajni le program in sklepi V. L. S. in stranke okrog »Nar. Politike«.

Ministrski predsednik Protić se je izjavil, da bo imelo bodoče dni »Narodno predstavništvo« prav obilo posla, ker predloži vlada razne predloge finančnega, gospodarskega in političnega značaja. Sicer pa je opazovati v klubih veliko notranjega dela in priprave.

Zelo poučno je bilo, kakšno stališče zavzemajo stranke v zadevi volilne reforme. Pokazalo se je to pri adresni debati. Sklepamo, da bo parlamentarni boj za vseskozi moderen volilni red precej trd. Naj omenjam tukaj, da se širi med socialisti vest, da pripravlja J. D. S. odnosno minister dr. Kramer najbolj pristranski volilni red. Deliti hoče baje ozemlje na 19 volilnih okrajev z 38 mandati, kjer bi dobila večina in manjšina po en mandat. Zelo naiven mora biti tisti, ki misli, da si bo dalo slovensko ljudstvo vsiliti takšno skrupulo. Sicer pa — čakajmo! Naše stališče je jasno. Drugi naj tuhtajo kakor hočejo in kolikor hočejo, kako bi spravili svoje osebe in stranke z likvidujočimi programi v ospredje ter opeharili ljudstvo za pravo zastopstvo.

Nasilje je stalno nevdržljivo, pa naj nosi firmo lažimodernega volilnega reda ali pa zastarelih privilegijev. Toda o tem več, ko bo vprašanje aktualno.

»Jugoslovanski klub« ima vsak dan svoje razprave in posamezni odseki prav pridno pripravljajo ter pretresajo gradivo, ki se bo obravnavalo prej ali slej v zbornici. Tudi z drugimi strankami in klubi se vedno bolj spoznavamo, in marsikateri politik je bil že prijetno iznenađen, ko je slišal, kakšen program imamo in koliko smo ga že na naši zemlji realizirali.

Pismo iz Sarajeva.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

»Srpska Riječ«.

Nova »Srpska Riječ« dokazuje, da nekaterim pretirano pisanje »Srpske Zore« le predsed. Ravnatelj »Srpske Riječi« je g. Stijepo Kobasica, znani časnikar iz Zagreba in Belgrada. Njegova usoda je, da vsakih osem dni menja uredništvo. Najprej je urejeval muslimansko »Jednakost«, nato »Srpsko Zoro«, a sedaj »Srpsko Riječ«. Gosp. Kobasica je katoliški Srb iz Dubrovnika, in to radikalen Srb. »Srpska Riječ« bi imela biti glasilo srbske radikalne stranke v Bosni. V tem pa eden voditeljev radikalnih Srbov: dr. Milan Srški že izjavlja, da on nima nič skupnega z ustanovitvijo »Srpske Riječi«; on da bo

Obrnil sem se in odšel nazaj k mrtvemu fantu. Preiskal sem obleko, a nisem našel nič drugega, kot vojaško legitimacijo z njegovim imenom in maternim naslovom.

Uboga mati, ko boš zvedela, kako žalostne smrti je umrl tvoj sin! Komaj ga je obsijal žarek svobode, že je dihnila vanj hladna smrt. Z vročim hrepenenjem v srcu po tebi in domovini je umrl, s trpkim, bolestrnim usmevom na blelih ustnicah: »Zakaj ravno sedaj? Sedaj, ko hitim v naročje svobodne domovine? Čemu tri leta nečloveškega trpljenja?»

Odšel sem iz barake in odredil vse potrebno za dostojen pogreb in oskrbo ranjenih.

Še dolgo, dolgo sem hodil tisto noč med plapolajočimi ognji, pri katerih se je kuhalo meso in krompir za izstradane, lačne tuje, ki so nemi sedeli in se greti okoli njih.

Žalostna slika. Raztrgani, zamazani, shujšani so čepeli pri ograji, kup nesreče in gorja, plašni kot otroci, kajti militarizem je iztrgal zadnje iskrici moške volje in samozvesti iz njih.

Domovina, domovina! Kakšni sinovi se vračajo v tvoje naročje!

podpiral glasilo Pribičevićeve Jugoslov. Dem. Stranke, s katerega ustanovitvijo se ukvarjajo že dva meseca.

Politična pisanost.

Potemtakem bo Bosna - Hercegovina, ki je versko in plemensko itak zelo pisana, vedno tudi v političnem življenju mozaik strank in struj. Danes moremo naštetih te-le skupine in stranke: 1. Srbski radikalci okoli »Srpske Riječi«. 2. Muslimanska skupina okoli »Jednakosti«. 3. Radikalci okoli »Slovenskega Juga«. 4. Muslimanski konzervativci okoli »Pravde«. 5. Hrvatski liberalci okoli »Jugoslovanskega Lista«. 6. Hrvatski konzervativci okoli »Jugoslavije«. 7. Starčevićanci okoli Sunarića in Mandića. 8. Neosnovana Jugoslovanska Demokratska Stranka (službeni krogi). 9. Čokorilo okoli »Srpske Zore«.

Aretacije.

Zadnje dni so zaprle oblasti v Mostarju in Sarajevu več meščanov, in to na nekulturen avstro-madžarski način. Zapi-rajo in pridržujejo v zaporu po celih osem dni, tako n. pr. dr. Smoljana v Sarajevu. Večinoma so to osebe, ki jih obremenjujejo protisrbske demonstracije l. 1914., ko je bilo mnogim Srbom uničeno vse imetje. Popolnoma umestno je, da se ti avstro-frankovci, v kolikor so krivi, pozovejo na odgovor. Samo naj se to zgodi tako, kakor se spodobi pravici in kulturi. Vedeti je treba, da bo tudi sedaj mnogo denunciacij iz osebnega sovraštva, pravtako kakor jih je bilo l. 1914. na nasprotni strani.

Vlada.

Na deželni vladi v Sarajevu sede vseskozi sami Srbi. Zastopnika Hrvatov in muslimanov ni med njimi. Zato morajo biti vladni poverjeniki v svojih odredbah dvakrat previdni. Masa je masa. Ve, kdo je na vladi pa bo rekla: vidiš, to je naperjeno proti muslimanom, to je naperjeno proti Hrvatom itd. Gosp. dr. Danilo Dimović poverjenik za pravosodje, je slonel kot nepristranski človek, kot iskren pristaš narodnega edinstva (bil je član hrvatsko-srbske koalicije v Zagrebu). Zakaj odhaja sedaj ta mož v Zagreb? Zaradi boleznij? Ulica govori drugače.

Švicarske vesti.

Vesti iz Švice, da je mirovna konferenca priznala Italiji Trst, Istro, Zader in dalmatinske otoke, je povzročila med Hrvati vihar nevolje. Še tisti dan so sklicali v »Hrvatskem klubu« protestno zborovanje. Odleglo je mnogim, ko so se vesti drugi dan dementirale.

Prepovedano ljubimkanje.

Iz Srebrenice prihaja vest, da je tam srbska mladina izdala razglas, glasom katerega se odpušča Srbkinjam, ki so dose-daj za časa vojne vodile ljubezen z drugoverci; toda v budoče naj se tega vsaka varje, kajti vsaka Srbkinja, ki bo še »asikovala« s katolikom, muslimanom ali čifutom, bo izročena zasmehu in sramoti v kolu in družbi. To bo nesrečne ljubezni!

Politično ljubimkovanje.

ni prepovedano. Ljubimkuje se veliko, na vse strani. Ta ljubimkuje s tem in še s kom, drugi sam s seboj; »Jugoslavija« se spogleduje s »Hrvatom« in z »Narodno Politiko« in se ne ve, ali je sama možka ali ženska. Šeno za »Srpsko Zoro« se vé — dasi ima žensko ime —, da je najradikalnejšega moškega spola.

A pustimo šalo: skladnega pojmovanja narodnega in državnega edinstva ter plemenske ravnopravnosti, kakršno želi sam regent Aleksander in kakršno skušajo propovedovati centralisti — ni in še ne bo tako kmalu med bosanskimi srbskimi radikali, ki bi edini mogli tvoriti večino centralistične stranke v Bosni. Na drugi strani lomijo svoja kopja hrvatski in muslimanski anticeutralisti, ki nam pa še do danes niso povedali, v čem obstoja njihov anticeutralizem. Boj proti katerikoli hegemoniji je v skladu z regentovimi načeli. To ni eno ter isto z decentralizmom. Široko samoupravo občin in okrajev propoveduje tudi sam Pribičević. Med konservativci (hrvatskimi in muslimanskimi) je veliko nejasnosti, nedolčnosti, a med srbskimi radikali mnogo prikritosti. Zrak se mora razčistiti... Potreben nam je ventilator...

Min. predsed. Protić o mednarodnem položaju.

LDU. Belgrad, 22. marca. (JDU.) V današnji seji narodnega predstavništva je kot prvi govornik v adresni debati povzel besedo ministrski predsednik in namestnik zunanega ministra Stojan Protić, ki je izjavil nastopno:

Gospodje narodni poslanci! V začetku debate o načrtu adrese, s katero odgovori narodno predstavništvo na prestolni govor, imate pravico zahtevati od mene kot od načelnika vlade, da izpregovorim podrob-

no o mednarodnem položaju našega kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki predstavlja in hoče predstavljati državno in narodno edinstvo vsega našega troimenskega naroda. S par kratkimi potezami hočem očrtati položaj našega mladega kraljestva.

Takoj po izvršitvi našega narodnega edinstva je vlada s svojim prvim aktom vsem zveznim in nevtralnim državam notificirala ustanovitev kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev ter imenovanje prvega kabineta naše nove države. Odgovor na našo notifikacijo, ki je bil hkrati tudi priznanje kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev kot nove mednarodne individualnosti s pridržkom njenih teritorialnih mej, smo dobili od kraljestva norveškega, začetkom januarja od Zedinjenih držav severoameriških in začetkom februarja od kraljevine Grške in takoj za tem od švicarske republike. Naše kraljestvo sta poleg omenjenih držav priznali tudi dve novi slovanski državi: Čehoslovaška republika in Poljska.

Zal doslej še ne moremo zabeležiti priznanja naše države po naših zaveznikih: Francoske, Angleške in Italije, dasi smo pričakovali to priznanje. (Tako je!) Te države bi nas gotovo priznale, ako ne bi obstojal londonski pakt izza aprila 1915. (Dol z njim!) Ta tajni dogovor, čigar avtentično besedilo sedaj poznamo, nam v vsem svojem bistvu izrečno odreka narodno in državno edinstvo v prid enega zaveznika. Mi smo popolnoma uverjeni, da ravno v tej okolnosti tiči ne le glavni, marveč tudi edini razlog, da Francija, Anglija in Italija doslej še niso priznale kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ako bi za priznanje veljal razlog, da se ni podpisal mir in da kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev še nima določenih mej, bi moral ta razlog veljati tudi za Čehoslovaško republiko in za Poljsko, to pa tem manj, ker se njuno sodelovanje v vojni niti od daleč ne more primerjati s sodelovanjem našega naroda in kraljestva Srbije, ki je v vojni predstavljala ves naš narod. Isti razlog bi moral veljati tudi za Zedinjene države severoameriške, da ne bi priznala našega kraljestva. (Živahno odobravanje.) Gotovo je, da mora v drugem sejnem dogovoru izza avgusta 1916, sklenjenem med Rumunijo in našimi zavezniki, tičati razlog, da kraljevina Rumunija doslej še ni odgovorila na notifikacijo naše države in priznala našega kraljestva. (Dol z njo!) Zelo žal nam je, da se na ta način za isto stvar rabita dve meri nam napram vernemu in svobodno lahko rečemo, zaslužnemu zavezniku, ki ni štedil ne naporov ne žrtve, da skupna stvar doseže svoj cilj. (Burno odobravanje in ploskanje.) Od padlih in vsled zadobljenih ran in boleznij umrlih vojakov je Srbija žrtvovala nad 220.000 mož, ne glede na one, ki so umrli v ujetniških taborih. (Slava jim!) Še bolj nas boli, da skušajo računati kot s sovražnim ozemljem z onimi deli našega narodnega ozemlja, ki so imeli to zlo usodo, da so bili sestaven del bivše Avstro-Ogrske in ki sedaj tvorijo sestaven del kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vseled tega postopanja moramo izjaviti svojo globoko žalost in vložiti naj-energičnejši protest (ploskanje) v imenu vseh onih Srbov, Hrvatov in Slovencev iz bivše avstro-ogrške monarhije, ki so se na solunski fronti in v Dobrudži s tolikimi požrtvovanjem in tako hrabro borili, v imenu onih jugoslovanskih ujetnikov, ki so pomagali stvari zaveznikov s svojim poznavanjem potov, razvrstitev sovražnikovih sil in njegove morale. (Odobravanje.) Ne smemo pozabiti značilnega dejstva, da je šele po titanskem udarcu, kakor je to prav lepo rekel gospod zbornični predsednik, ki smo ga sovražniku prizadeli na solunski fronti, sledilo prodiranje na italijanski fronti. Po naši ofenzivi med 2. in 15. septembrom 1918 se je začela italijansko-francosko-angleška ofenziva ob Pavi meseca oktobra. (Živahno odobravanje.) Ravno tako ne smemo pozabiti, da je prav v tem trenutku Zagreb prekinil državno zvezo z Ogrsko in od zadaj na kopnem in na morju priskočil na pomoč zaveznikom, ki so prodirali na zapadu. (Dolgotrajno odobravanje.)

Iz teh kratkih podatkov morete jasno uvideti, gospodje poslanci, kako delikatni in težki je položaj naše mlade države na mirovni konferenci. Po zmagi nad sovražnikom moramo sedaj prepričati svoje zaveznike in prijatelje, kako upravičene so naše žrtve. Apelliramo na njihova načela in svečane izjave in jih kličemo na pomoč nasproti tajnim dogovorom, sklenjenim proti našim narodnim pravicam. Položaj je delicaten, zapleten in mučen. (Vzkliki.)

Ali, gospodje, mi ne zdajamo. Naše zahteve so tako pravične in naša načela, na katera se opiramo, tako sveta in moderna, da smemo pričakovati popolnega uspeha naših narodnih zahtev, ki se skladajo z načeli visokospoštovanega predsednika Wilsona, ako ta načela tvori pod-

pod zemljo v neprodorni temi s težkim, neznošnim vzduhom, poslušati bučanje vode, tekoče skozi predor, ni nič kaj prijetnega, gospod. Gosti oblaki dima in pare so nas pričeli dušiti. Tedaj je nekdo zakričal: »Ogenj, Gori, goril!»

Kar se je zgodilo potem, vam skoraj ne morem opisati. Kakor blisk je šel ta krik od ust do ust in nihče ni vedel, kaj gori in kje gori. Naslajala je grozna panika. Vse je planilo skozi vrata, okna, s streh, z lokomotive, v divjem neredu, vse drug čez drugega. Bežali smo pred smrtjo celo uro v temi skozi predor nazaj do prve postaje.

Tam smo zvedeli — postaja je bila že dobila telefonično poročilo o dogodku — da vlak ni gorel. Vrnili smo se in prehodi li še enkrat dolgo pot; med potoma smo našli tega-le mrtvega ni dva težko ranjena, tri žrtve one grozne zmešnjave.

Ta-le je revež, je dostavil, »na potu v domovino, pa ga zaloti takla žalostna smrt.«

Na drugem koncu barake je nekdo zaječal. Tam sta ležala oba ponesrečenca, zavita v strgane, zamazane vojaške cunje. Preplašenih in začudenih pogledov sta strmela v streho, v špranje, skozi katere se je svetlikalo jasno, zvezdasto nebo. Tre-sla ju je mrzlica in bledla sta nekaj v me-ni nerazumljivem jeziku.

lago za nov red v Evropi in na svetu po tej veliki in strašni vojni in ako so še v veljavi svečane izjave naših zaveznikov o enakopravnosti velikih in malih narodov in narodni samoodločbi. (Burno ploskanje. Vzkliki: Zivio predsednik Wilson!) Noben narod ne more zasnovati svojega obstanka, svojo narodno srečo in bodočnost na načelih, ki so protivna osnovnim principom, ki jamčijo za obstanek in dobrobit človečanstva. Ta načela mu koristijo mogoče le za gotovo dobo, povzdigniti ga morejo tudi nad ostale narode za deset let ali mogoče nekoliko več, toda ti principi mu bodo gotovo prinesli veliko škodo in nedolžne posledice. Res so mali narodi in male skupine, ki bodo mogle propasti vsled nepravilne ali pregrešne politike velikih narodov. Toda narodu, ki nosi slavna imena Srbov, Hrvatov in Slovencev in ki je sebe in svoje ime in mogel štiti skozi stoletja v borbi proti dvema tako silnim sovražnikom, kakor sta bila Avstrija in Turčija, se sedaj še ni treba bati bodočnosti. (Dolgotrajno ploskanje.) Sedaj tem manj kot doslej. Boleti nas pa mora, ako se njegova moč in njegov um morata še dalje razcepjati v taki borbi na našo škodo in na škodo onih, ki ne priznavajo njegovih svetih narodnih pravic, kakor tudi na škodo trajnega miru in izboljšanja evropskega in svetovnega položaja.

Očitajo nam, da so naše narodne zahteve pretirane, da iščemo tujih elementov, da osvajamo. (To ni res!) Ti očitki po našem uverjenju niso upravičeni in so krivični. Pripravljeni smo takoj odgovoriti nanje. Na periferijah našega narodnega ozemlja so ravnotako tuji elementi, kakor pri drugih narodih. To je povsod nekaj naravnega. Ni li znano, da prebiva ob naši meji v Italiji nekaj deset tisoč našega naroda? (Tako je!) Znano je tudi, da prebiva na meji med nami in Grško naš element in grški na našem ozemlju. Toda kar je izredno važno in v tem pogledu karakteristično, je dejstvo, da tuji elementi na periferiji našega narodnega ozemlja, severozapadu in severovzhodu po eni in na jugozapadu po drugi strani niso prišli tje kaj po naravni ekspanziji, nego so jih dovedle in naselile po načrtu in s silo državne oblasti turške, benečanske, avstrijske in mažarske. (Živahno odobravanje.) Ali se nam hoče in sme šteti sedaj v zlo, da zahtevamo ta del svojega narodnega ozemlja, ako ne bi hoteli biti z nami, ali da se jasno izrazimo, hočejo li iti z nami ali z Italijani ali z Romuni? Ali je kaj svobodoumnejšega in kavalirskega? Kdo more reči, da je to imperializem? (Ponovno živahno odobravanje.) Dočim se nam zdi popolnoma neopravičen vsak očitke, prodira hkrati eden naših zaveznikov brez vsakega očitka vedno više in globlje s svojo vojsko v Albanijo do naše meje, dasi so naše čete v Albaniji prve dospеле do Mata in Skadra in od tu potisnile sovražnika nazaj. Ravno tako so brez sličnih očitkov ostale zahteve drugega zaveznika po delu zapadnega Banata, dasi se na njegovem ozemlju že itak nahaja precejšnje število tujih prebivalcev, in dasi zapadni Banat nikdar ni bil njegovo narodno ozemlje. (Tako je!) Gospodje poslanci! Po svojem globokem prepričanju smo upravičeni imeti dolžnost, da vse naše narodno vprašanje predložimo evropskemu sodišču, ki ustvarja bodoči mir. Smatramo, da bi se pregrešili in na svojem narodu i na bodočem miru, ako tega ne bi storili. Verujemo, da smo bili dolžni biti iskreni tudi napram svojim zaveznikom in da smo jim povedali resnico in jim naslikali pravo stanje vse zadeve. Ali ravno tako smo pripravljeni, da odločno branimo svoje pravične zahteve, preverjeni, da s tem vršimo sveto dolžnost toliko napram sebi, kolikor napram zaveznikom. Zakaj niti ena naših zahtev ni zasnovana na principu preteklosti in načelih, ki bi danes ali jutri sovražnikom svobode in napredka človečanstva mogli služiti kot sredstvo za njihove načrte in nakane. (Burno odobravanje in ploskanje.)

Nočem se dolgo zadržati ob težkih in hkrati delikatnih razmerah med italijansko okupacijsko armado in našim prebivalstvom na vsem onem širokem in dolgem pasu našega kraljestva, ki je sedaj obsojen, da je pod italijansko okupacijo. Položaj je nenavaden in nenaraven ter za nas zelo mučen, ker stavlja živcem tamonjega prebivalstva težke zahteve. Na vsem tem ozemlju našega kraljestva prebiva izjemno sporadične neznatne italijanske oaze narod, ki iskreno želi biti sestaven del kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, in na vsem tem ozemlju se nahaja italijanska vojska, da vzdržuje red in mir. (Protesti. Klici: »Zalostno!«) Omeniti hočem le nekoliko znanih dejstev, kako postopa italijanska okupacijska oblast. Povsod izobesajo italijanske zastave, ali naše narodne in naše državne zastave zabranjujejo. (Zalostno!) Povsod zahtevajo prisege. Od vseh uradnikov zahtevajo nove izrečne prošnje, naj se uradniki sprejmejo v italijansko službo in da se smatrajo za italijanske uradnike. Naše ugledne ljudi deportirajo. (Sramota!) Nesoglasje, nesporazumljenje in konflikti so neizogibne in pri-

rodne posledice teh nenormalnih razmer. Ako morajo na ves ta del našega naroda tako kakor na nas učinkovati besede italijanskega ministrskega predsednika, da se namreč Italija ne more odreči klicu najbolj italijanskega mesta Reke, potem si lahko mislite in predstavljate, gospodje, ki to ravno tako dobro veste kot jaz, da nas hrvatska Reka ne samo kliče, nego tudi roti, da jo čim prej otmemo in privedemo v svoje naročje. Isto velja tudi za vso našo Istro in vso našo Goriško. (Dolgotrajno navdušeno odobravanje.) Veliko število Italijanov v Trstu in Gorici ni zadosten razlog, da se nam odtirgata ti dve mesti, kakor tudi veliko število Italijanov v New Yorku ne bi moglo biti razlog, odreči ga Zedinjenim državam ameriškim. Vse tržaško, goriško in reško ozemlje je naše, naša je vsa Bačka, naš je zapadni Banat, komur po prirodi pripadajo tudi Temešvar, Vršec in Bela Cerkev, brez ozira na to, da je sovražnik po načrtu in z močjo svojih oblasti zadnja desetletja spremenil narodni element v teh treh mestih. (Ponovno živahno in dolgotrajno odobravanje.)

Dovolite, da na koncu ponovim te kratke besede: Iščemo priznanja principov, ki so jih naši zavezniki proglasili v borbi proti nasilnim germanskim teorijam. Vse naše nehanje sloni na načelih svobode, na samoodločbi narodov, na principu narodnosti, neodvisne in samostojne razsodbe in razsodišča Amerike. Ako ta načela veljajo tudi za druge, morajo veljati tudi za nas! (Dolgotrajno burno odobravanje. Vzkliki: »Zivio!«)

Preurati na Mažarskem

Na Ogrskem mir in red.

LDU Budimpešta, 24. marca. (OKU) Iz ogrskih delov dežele so dospеле uradne vesti, da je mir in red in da je socialistična stanka povsod prevzela oblast.

Enotnost proletariata vsega sveta.

LDU Budimpešta, 24. marca. (DKU) Na večeršnjem zborovanju ogrske socialistične stranke je govoril med drugimi tudi ljudski komisar za zunanje posle Bela Kun, ki je izvajal med drugimi: Današnji dan je velepomemben za enotnost ne samo ogrskega proletariata, temveč za enotnost proletariata vsega sveta. Proletariat je prvobornik za internacionalno edinstvo in je ponosen na to nalogo. Na čelu proletariatskega sveta stoji ruska sovjetska država. Ruski komunistični kongres je poslal ogrski sovjetski republiki tople pozdrave. Na te pozdrave odgovarjamo z bratskim čustvom. Nahajamo se ob začetku proletarskega boja vsega sveta. Čakajo nas hudi dnevi. Naše ideale moremo le udeležiti, če podpira proletariati one, ki imajo sedaj moč v rokah. Obetamo, da bo vsak, ki hoče delati, zaslužil pod diktaturo proletariata svoj vsakdanji kruh. Svobodna in srečna bodočnost čaka proletariata. — Kun je končal svoj govor z vzklikom na ogrsko sovjetsko republiko in na internacionalno diktaturo proletariata. Na koncu zborovanja je rumunski vojak sporočil, da koraka rumunska Rdeča garda proti Rumuniji, da uniči gospodstvo bojarov in rojalizma. Na drugi strani se približa z vojsko Rumuniji sodrug Rakovski, ki je bil deset let izgnan iz Rumunije.

Gledališča in orfeji javna last.

LDU Budimpešta, 24. marca. (Brezlično.) Sovjetska vlada ljudskih poverjenikov je proglasila, da so vsa budimpeštanska zasebna gledališča, kabareti in orfeji javna last. Ljudski poverjenik za uk je pozval za soboto zvečer ravnatelje in posestnike gledališč in jim dal to naredbo na znanje. Igralski načrt gledališč bo poslej določevala komisija, imenovana po vladi. Prihodnja dva tedna bodo igrali igre revolucionarne vsebine in klasična dela. Med akti bodo ogrski pisatelji predavali o pomenu revolucije.

Vtis ogrskih dogodkov v Parizu.

LDU Berlin, 24. marca. (ČTU.) Kakor poročajo »Lokalanzeiger«-ju iz Haaga, so napravili dogodki na Ogrskem velik vtis v Parizu. Smatrajo jih kot resni opomin, da se morajo pogajanja kar najbolj pospešiti, ker bi bi sicer prišlo do nemirov na vsem svetu. General Franchet d'Espèray je po svojem povratku iz Ogrske opozarjal najvišji vojni svet na nevezdržnost Karolyjeve vlade. Najvišjemu vojnemu svetu je predložil načrte boljševikov, ki niso prišli v javnost. Opozarjal je nato, da bodo ideje Ljenuina in Trockega nemoteno prodirale, ako ne bo zadostnih varnostnih odredb. Konferenca pa je predloga generala Franchet d'Espèraya zanemarila. O teh predlogih se niso nikoli posvetovali.

Rumunija se pridruži ruski sovjetski vladi.

LDU Rotterdam, 24. marca. (ČTU.) »Daily Mail« javlja iz Stockholma: Po poročilu »Pravde« je vladni komisar v Petrogradu naznanil sovjetom, da se bo, kakor javljajo ruski agenti v Bukarešti, Rumunija kar najhitreje pridružila ruski sovjetski vladi.

Ljenuin prorokuje zmago boljševizma.

LDU Kopenhagen, 24. marca. (ČTU) Proglasitev sovjetske republike na Ogrskem in njen hitri apel na moskovsko vladu je izval pri ruskih boljševikih enako navdušenje in zaupanje, kakor je svojčas poraz špartakovcev vplival uničujoče. V pozornost vzbujajočemu pogovoru z ameriškim časnikarjem Minorjem je izjavil Ljenuin: Boljševiki, ki so nameravali doseči svoj cilj mirnim potom, so bili vedno prisiljeni uporabiti silo. Sedaj so trdno odločeni, sprejeti boj, in so prepričani o svoji zmagi. Ruska boljševiška armada neprenehoma zmaguje. Zveza narodov je alijansa imperialistov. Na Ruskem so to spoznali in zaradi tega so se boljševiki združili z menjševiki in s socialnimi revolucionarji, kojih zastopniki so celo vstopili v sovjetsko vladu. Če bo Amerika dopustila ententno intervencijo ali če bo celo sama poslala čete, se bodo te takoj boljševizirale. Rdeča vojska je izvrstno opremljena, najbolj disciplinirana vojska vsega sveta in se more z vsakomur spustiti v boj. Ljenuin je preverjen, da bo revolucija v kratkem času triumfirala v ententnih državah in tudi v Ameriki. Nekega lepega dne bo na reprezentacijski zbornici v Washingtonu zaplapolala rdeča zastava. Glede Nemčije je Ljenuin izjavil, da se koalicijska vlada ne bo vzdržala. Prej ali slej bodo špartakovci vendarle zmagali. Sistem kapitalizma in velesilstva je na svetu končnoveljavno odpravljen.

Ententne čete za Ogrsko.

LDU Curih, 24. marca. (ČTU) »Secolo« javlja z Reke: Od srede se je izkrcalo na Reki 35.000 ententnih vojakov, ki bodo zasedli Ogrsko.

Iz Češke.

Češka vlada odstopila.

LDU Nauen, 24. marca. (Brezlično.) Predsednik čechoslovaške republike dr. Masaryk je radiotelegrafično naznanil, da je čechoslovaška vlada demisionirala.

Letalska zveza med Prago in Padovo.

LDU Lyon, 23. marca. (Brezlično.) Kakor se poroča iz Prage, bodo v kratkem ustanovili trajno zračno zvezo med Prago in Padovo. Letala tipa »Caproni« z močjo 150 HP bodo vzdrževala službo. Nositi morejo 5 oseb in do 200 kg blaga. Na velikem letališču v Proseku pri Pragi nameravajo postaviti ogromen poseben hangar za to službo. Z redno vožjo se bo pričelo, kakor hitro bo to dopuščalo vreme. Dve letali bosta vozili vsak dan od Padove do Dunaja in dve od Dunaja do Prage. Pričakujejo tudi, da se bo ustanovila v kratkem v Pragi zračna služba z nekakim aero-omnibusom tipa »Caproni«, ki bo mogel nositi 15 oseb. Po svoji geografski legi more postati Praga važno križišče bodočih zračnih zvez.

Italija.

Italijanski socialisti proti aneksijam.

LDU Lugano, 24. marca. (ČTU.) Pri zborovanju stranke italijanskih socialistov je protestiral Sennati proti pogojem, naloženim premagancem. Lazari je predložil dnevni red, ki so ga soglasno sprejeli in ki veli, da dokazujejo sklepi mirovne konference nezmožnost meščanskega režima za rešitev različnih narodnih vprašani, vsled česar se ponavlja nevarnost bodočih vojen. Vodstvo stranke protestira proti aneksijam in desaneksijam in zahteva svobodno samoodločbo prebivalstva na spornih ozemljih, zlasti glede italijanskih zahtev na severu, na vzhodu in v Mali Aziji. Z ozirom na velerevolucionarno razpoloženje odobrava vodstvo sklep, izvesti splošno stavko.

Italija za narodno ujediničenje.

LDU Coltano, 23. marca. (Brezlično.) »Figaro« prinaša v svoji številki od 20. februarja članek Viljema Ferrera, ki pravi, da stremi Italija za popolnim narodnim ujediničenjem. Razmotriva motive in dokazilni material in izjavlja, da se zanaša italijansko ljudstvo predvsem na pravičnost Wilsona in na priščno prijateljstvo Francije. Italija poudarja, da so njene zahteve v razmerju z njenimi žrtvami zelo skromne; pripravljena je pristopiti k vsakemu političnemu sistemu, ki bi garantiral vsem narodom mir in svobodo. Francija bo morala stopiti v ožjo zvezo z Italijo. Naloga obeh narodov bo, upreti se z združenimi močmi vsakršnim germanskim ali slovan-skim napadom in tako čuvati svetovni mir.

Zgodovinske pravice Italije.

LDU Coltano, 23. marca. (Brezlično.) »Petit Parisien« priobčuje dopis iz Rima, ki pravi, da so vse stranke edine v tem, da mora Italija z vso odločnostjo zahtevati Reko zase. Tudi znani učenjak Luigi Luzatti je v pogovoru z nekim časnikarjem poudarjal zgodovinske pravice Italije do zasedenega ozemlja ter bratstvo s prebivalstvom Reke in Dalmacije. Opozoril je tudi na eminečno gospodarsko potrebo, da pripadeta Trst in Reka isti državi, ker samo

tako bo mogoče urediti promet in trgovino na občeukoristen način.

Razna poročila.

Mirovna pogodba bo gotova v desetih dneh?

LDU Pariz, 22. marca. (ČTU) Polkovnik House je izjavil zastopnikom angleškega časopisa, da bo končnoveljavna mirovna pogodba v desetih dneh dogotovljena. Pripominja, da bi bil presenečen, ako nemška mirovna delegacija ne bi bila vsaj v treh tednih v Versaillesu. House je končal: Prav je, ako se dokument, ki ga bodo predložili nemškemu delegatom za podpis, zasnema kot preliminarne mirovne pogodbe. To bo končnoveljavna mirovna pogodba.

Francoski škof o nemških strahotah.

LDU Lyon, 23. marca. (Brezlično.) Charost, škof severno-francoskega velikega mesta Lille, je imel v zemljepisni dvorani pretresljivo predavanje o mučenstvu, ki ga je utrjeno mesto Lille moralo pretrpeti v vojni, ko so mesto Lille in ves departement imeli v svoji oblasti Nemci. Opisoval je roparski in nasilno postopanje nemških oblastnikov ter strahote gladovanja, ki jim je bilo mesto izročeno. Nič manj nego 80.000 prebivalcev so Nemci siloma ločili od svojcev in jih odgnali v tujino. Neštete osebe so Nemci pod raznimi pretvezami dali postreliti ali pobesiti. Poleg vsega so pa prebivalstvo decimirale še bolezni. Lillski škof je ponovno o vsem tem pisal nemškemu kardinalu Hartmannu v Kölnu, toda brez uspeha. Nemška cenzura je njegova pisma odpirala in njega dolžila, da piše stvari, ki so izmišljene in zlobne.

Stavka na Angleškem odgodena.

LDU Frankfurt ob Reni, 24. marca. (DKU.) »Frankfurter Zeitung« javlja iz Haaga: Holandske vesti iz Londona poročajo, da so imeli voditelji železničarjev pogovor z Bonar Lawom. Sklenili so, odgoditi stavko do konca pogajanj.

Erzberger proti nesilnemu miru.

LDU Berlin, 24. marca. (ČTU.) Včeraj so bile v Berlinu velike poulične demonstracije proti razcepjenju Nemčije in zlasti zoper odtrganje vzhodnih delov po Poljaki. Dopoldne so bila tri zborovanja. Po končanih zborovanjih so se udeleženci odstranili v sprevedih. Na zborovanju v Sportpalastu je minister Erzberger rekel dobesedno: Popolnoma v vesti si daleko seznanosti svojih besed izjavljam, da nemški narod ne more in ne bo nikdar podpisal mirovne pogodbe, ki bi bila obremenjena z aneksijo Gdanskega in zapadne Prusije ter dela zgornje Šlezije. (Dolgotrajno ploskanje.) Tudi glede Poznanjskega se bomo držali Wilsonovih načel. Nemško ozemlje se nam ne sme iztrgati. Če se danes zopet čita o odškodnini 320 milijard, moremo reči, da je popolnoma vseno, ali 320 milijard ali 5000 milijard. To bi bilo najsramotnejše izsesavanje, kar ga pozna zgodovina. Ni se treba vdajati nobeni pretvari. Nemški narod ne bo nikoli prostovoljno delal tlake ententi. Potem naj gleda, kako naj pride pri nas do tega denarja. (Burno odobravanje.) — Ko se je izpreved od zborovanja narodne zveze nemških častnikov pomikal s črno-belo-rdečimi zastavami po Wilhelmstrasse, so se čuli nenadoma klici: »Ludendorff! V bližini angleškega poslanstva je stal z damo v žalni obleki visoko vzrasel gospod. Bil je v resnici Ludendorff. Manifestantje so ga obkolili in mu prirejali burne ovacije, ki se jim je general Ludendorff s težavo izognil.

Habsburžani zapustili Avstrijo.

LDU Deutschaltenburg, 23. marca. (Brezlično.) Kakor poroča »Volkszeitung«, se odpelje bivši cesar Karol z obitelji v angleškem posebnem vlaku z angleškim vojaškim spremstvom v Švico.

LDU Dunaj, 24. marca. (DKU) Nemško-avstrijska »Staatskorrespondenz« javlja z dne 23. marca: Danes popoldne se je bivši cesar Karol z rodbino odpeljal v avtomobilih iz Eckartsaua na postajo Kopfstätten, ob sedmih zvečer na postajo zapadne železnice Hütteldorf in od tam direktno v Švico. Posebni vlak bo najbrže jutri ob treh popoldne pasiral mejo.

LDU Berlin, 24. marca. (DKU) K vesti o odhodu bivšega cesarja Karola v Švico piše »Berliner Zeitung am Mittag«: Odhod Habsburžanov iz Avstrije je bil po šeststoletnem vladanju brez sijaja. Nenavadna je usoda, da mora zadnji vladar habsburške rodbine iskati zavetje v deželi, iz katere je svojčas prišel prvi nemški cesar iz habsburške rodbine, grof Rudolf Habsburški.

Politične novice.

+ Shod v Domžalah. V nedeljo, dne 23. t. m. popoldne se je vršil v Društvenem domu v Domžalah zelo dobro obiskan delavski shod, na katerem je govoril gosp. Ivan Gostinčar iz Ljubljane.

+ Konjice. Na Jožefovo, 19. t. m. se je vršil pri nas občni zbor Političnega dru-

štva v Konjicah, ob enem tudi ustanovni shod okrajne organizacije SKZ. Govorilo je več govornikov. Zborovalci so odločno protestirali zoper namere italijanskega naroda, odtrgati od Jugoslavije čisto slovenske kraje. Sklenilo se je odposlati na vlado protestno resolucijo.

— **Bohinjska Bistrica.** Na sv. Jožefa dan so napolnili obširno dvorano občinskega doma moške obeh občin ter ustanovili tako zelo potrebno in koristno kmetško zvezo za vas Bohinj. Načelnikom je bil izvoljen poslanec nadučitelj g. Silvester, tajnikom bistriški župnik g. Fr. Žvan. Izvolili so se tudi odborniki izvrševalnega odbora, v katerem sta oba župana, načelnik, tajnik, 1. podnačelnik Janez Arh, 2. podnačelnik Rozman Janez in odbornika Franc Zupanc in Janez Stare. Agrarni odsek bo skrbel za uravnava gozdov, pašnikov in planin po starih pravicah, za povzdigo živinoreje, konjereje, kozijereje ter da se pri nas ustanovi mesto živilnozdravniškega. Odsek za elektriko bo skušal napeljati električno žico po vsem Bohinju. Šolski odsek se bo potegoval za take šolske postave, ki so za vernega kmeta. Postavil se načelo: Nobene šolske postave brez kmeta. V vseh šolskih zastopih, tudi v višjem šolskem svetu mora biti zastopan kmet in krščanski učitelj. Glede uravnave valute se je na predlog župnika g. Golfa shod strinjal z resolucijami, ki so bile sklenjene pri trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani. Izvrševalni odbor je začel takoj delovati ter bo skušal uresničiti lepe načrte, ki jih je zasnoval bohinjski kmet na tako lepo uspelem ustanovnem shodu. Bohinjski kmet se je prepiral, da je njegova jedina rešitev v bohinjski kmetijski zvezi, ki bo z vso vneto podpirala zlasti svoje člane.

— **Ziljska dolina k Jugoslaviji.** Glasilo Koroških Slovencev »Mir« piše na uvodnem mestu pod naslovom: »Glas iz Ziljske doline ob dvajseti uri.« Sedaj, ko odločujemo na mirovni konferenci v Parizu o naši usodi, se vsak dan povprašujemo, kaj bo z nami, ali bomo prišli k Jugoslaviji, ali ne? V tej negotovosti nas sploh ne veseli nobeno delo več. Pa žali Bog se ravno o Ziljski dolini v Jugoslaviji malo razpravlja in piše, akoravno je naša dolina poleg Trsta in Goriške najspornejša in najvažnejša točka. Ali se je nas popolnoma pozabilo? Zdi se nam, da merodajni krogi važnost doline vse premalo spoštevajo. Ker so se Amerikanci peljali samo do Vrat, se splošno domneva, da bo začasna demarkacijska črta ob Zili. Proti temu moramo pa z vso odločnostjo protestirati. Tudi samo začasna določitev takih mej bi pomenila za nas gospodarski pogin. Odrezani bi bili od celega sveta. Na jugu Italijani in visoke gore, na severu visoke gore, na zapadu nobenega izhoda; živeli bi v pravem kotlu, ne mogli bi ne na desno, ne na levo, ne naprej, ne nazaj. Opozarjamo torej merodajne kroge, naj se še v zadnji uri zavzamejo, da bo prišla naša dolina tudi pri določitvi začasne demarkacijske črte na vsak način k Jugoslaviji. Ziljska je tudi kot začasna meja za nas popolnoma nesprejemljiva. Da pa mora pri končni ureditvi mej pripasti Ziljska dolina k Jugoslaviji, o tem ne more biti nobenega dvoma. Saj je naša dolina tik do Šmohorja izključno slovenska. Na par nemških privravnancev, ki so prišli k nam s trebuhom za kruhom in sploh ne bivajo stalno tu, se pač nihče ne more ozirati. Po Wilsonovih in narodnostnih načelih spadamo torej brez dvoma k Jugoslaviji. Vnebovpijoča krivica bi bila, ako bi se nas sililo pod italijanski ali pa nemški jarem. Naši delegati na mirovni konferenci torej glede naše doline ne bodo imeli težkega stališča, samo da se odločno postavijo na nogo. Merodajnim krogom pa kličemo: Ne omalovažujte nas! Nemci in Italijani se vse bolj zavedajo važnosti in velikega pomena Ziljske doline. Zato se pa na vse kriplice trudijo, da bi nas spravili v svojo požrešno malho. Naša odločna volja je, priti pod Jugoslavijo, in ako se moremo tega povedati na glas, da bi nas cel svet čul, so krivi edino le nemški bajoneti. Pa zakaj nas hočejo obdržati še v svojih krempljih? Ni treba še naglašati, kako velikega strateškega pomena je naša dolina. To bodo vojaški krogi znali boljše presojati. Naša dolina je pa tudi ena najbogatejših na celim Koroškem. Ali bi ne bila škoda za naše gozdove, za naše prekrasne planine, saj se je vsako leto izvažalo za milijone lesa iz Ziljske doline. Pa tudi glede živinoreje smo prednjačili celi Koroški. Naši konji so svetovnoznani, saj smo dobivali premije na svetovnih razstavah kakor v Milanu itd. Celotni Rumunji so hodili konje k nam kupovat, da ne govorim o Zgornji Avstriji, Solnograški, Štajerski itd. Ravno tako je goveja živina prvovrstna in bi Kranjcem ne bilo treba nakupovati v Švici plemenske živine, saj bi dobili pri nas skoraj enakovrstno. Vodne sile so tudi tu, tako da bi se lahko razvila lesna industrija in tudi druga. To je samo nekaj glavnih misli o gospodarski važnosti Ziljske doline. Stojimo ob dvajseti uri, še je čas! Ziljska dolina mora biti jugoslovanska! Za nas velja samo ena parola: Jugoslavija ali pa smrt.

— **V pohvalo Slovincem** je napisal F. Z. D. v »Hrvatu« poročilo, ki mora iskreno razveseliti vsakega Slovence, obenem pa nas bodriti na vstrajno na dosedanjem potu reda in dela. Poročilo se glasi: »Škoda, da ni vsaj deset milijonov Slovencev! — bo vzkliknil naš človek, ki pride v slovenske kraje. Red in organizacija, svojstvo, ki je mali slovenski narod obrnilo pred germanskim navalom, se opaža v vseh malenkostih. Tako se na vseh železniških postajah vidijo novi slovenski napisi, kakor tudi po trafikah in po vseh SHS državnih podjetjih. Notranji red iz avstrijskega režima je prešel pod narodno vodstvo skoro neopazeno, brez vsakršnih težkoč. Ni bilo, kakor pri nas, ne izgrediv, ne zelenih kadrov, ne plenitev, ne drugih vojaških pustolovščin. Slovenske uredbe so pripomogle, da je preko Slovenije v redu korakala milijonska vojska. Niti vojno oduševstvo se med Slovenci ni tako silno razvilo kakor pri nas. Zato so tam tudi redki boljševojski pojavi, izjemski nekoliko nemških delavcev in katerega likvidiranega šušterčijanca. Sploh so strankarske razmere enake kakor pred vojno. Samo socialna demokracija se je po številu ojačila. Na železnicah je red in točnost. Slišal sem, da nameravajo odposlati tudi v ostale pokrajine SHS nekoliko slovenskih železničarjev. Slovenska marljivost je dovedla že do ustanovitve SHS državne posredovalnice za delo in urada za podpiranje beguncev. V tem se »vojvodina« Kranjska pripravlja na likvidacijo. Kranjska bo namreč z deli Koroške, Štajerske, Goriške in Primorske tvorila slovensko enoto, centralizirano v Ljubljani. Vsa uprava se že vodi v Ljubljani, odkoder se nameščajo in imenujejo uradniki itd. Tako so si stekli avtonomijo, katere preje niso imeli, dočim naj bi jo Hrvati izgubili. Po pravici se povsodi vije slovenska zastava. Vojaških prostovoljcev je veliko ter se že bore na Koroškem in Štajerskem. V vojski je red in disciplina, dočim se naši na ulici niti ne pozdravljajo. Slovenska organizacija in delavnost je doseгла, da je povodom zadnjega koncerta »Glasbene Matice« v Ljubljani na čast kardinalu Bournu izjavil belgrajski profesor Janjič, da takega glasbenega užitka danes ne more nuditi ne Rim, ne Pariz, ne London. Slovenci morejo biti Srbom in Hrvatom v skupni državi v resnici praktični učitelji v redu, organizaciji in vztrajnosti.«

— **Iz Loškega potoka** smo prejeli v pojasnilo na notico z dne 16. t. m. o agitaciji organizacije JDS glede nadzorstva gozdov kneza Auersperga. Pojasnilo se glasi: Dopis, ki pa ni izšel iz Loškega potoka, je nekatere spravil v silno zadrego. Pomagati si hočejo ti gospodje s tem, da ga zavijajo ter mu hočejo podtikati misli, ki jih v dopisu ni. Loškopotoško ljudstvo je politično tako zrelo in izsolano, da ni strahu, da bi dopisa ne bilo razumelo. Agitatorji sami in edini so tisti, ki smatrajo naše ljudi za tako neuke, če so o njih mnjenja, da jim bodo naši ljudje verjeli, da bo edino le JDS. delila knezove gozdove. »Neuko ljudstvo« — to je le misel in želja priganjačev raznih kapitalistov, ki bi morebitno nepoučenost ljudstva radi izkoristili sebi v prid in ljudstvu v škodo. Pa ne gre, ravno zato ne, ker naše ljudstvo ni tako neuko, da bi šlo na lim raznim kapitalističnim agentom!

Kje so bili ti ljudje tedaj, ko smo mi in naša VLS. ljudstvo politično šolali ter ga umsko in gospodarsko izobraževali? Kaj bi danes cepili dlako! Naše ljudstvo vas dobro pozna in zato so vsa vaša zavijanja bob ob stenol (Op. ured. Izjavljamo, da notice dne 16. t. m. priobčene v »Slovincu« nismo prejeli iz Loškega potoka in da tudi pisec ni doma iz Loškega potoka.)

— **Tolminske dame v Kobaridu.** Neugnano humoristični »Goriški Slovinci«, ki ga radi čudovito skrupanega slovenskega jezika lahko vsakdo bere v zabavo, poroča 12. t. m. »iz Kobarida« to-le: Dne 2. t. m. obiskali so nas Tolminci. V avtomobilih iz prijaznosti dani na razpolago od strani vojaške oblasti prišlo je tukaj kakih 40 oseb v največjem številu dame. Vdeležili so se obiskovalci predstavi variete, ki so dali vojaški hiši. Vspored je bil zelo zanimiv ter vsi so se prav lepo zabavali in izrazili željo, da bi se jim dalo priliko še za vnaprej živati ob časa do časa slična prireditve. — Nismo radovedni, kako so se te »dame« zabavale, pač pa katera izmed Tolminc je začutila potrebo po lepi zabavi laških vojaških varietejev. Takih »dam« Jugoslavija ne bo pogrešala!

— **Zopet kriza v hrvatski vladi.** Poročajo o novi krizi, ki je nastala v hrvatski vladi, in sicer odstopa to pot poverjenik za nauk Milan Rojic, ki je bil imenovan šele pred 14 dnevi. Vzrok krize je ta, da Rojic hoče tehniko v Zagrebu, drugi gospodje jo hočejo pa v Beogradu. — V takih razmerah ni čudno, da gredo stvari na Hrvatskem tako pot. Kdaj bo zmagala pamet?

— **Proti ministru Koraču.** Minister za socialno skrb, ki ima nalogo, rešiti agrarno reformo, se te dni mudi v hrvatskem Zadoru. Kier razdeljuje veleposestva. V

hrvatski javnosti je začela vstajati nezadovoljnost, češ da Korač na ta način deli veleposestva le v strankarske namene. Iz Beograda poročajo, da je vsled samostalnega postopanja Koračevega veliko ogorčenje tudi tam, ker Korač ni prošil za to akcijo pooblastila od vlade, marveč je začel delati na lastno odgovornost. Če je to resnica, je nam in vsem prijateljem zdrave in energične agrarne reforme žal, da je Korač s takim postopanjem dal orožje v roke antisocialnih elementov, ki jih je toliko na Hrvatskem, v Srbiji in tudi pri nas!

— **Med hrvatskimi socialisti zmagala radikalna struja.** Te dni se je v Zagrebu vršila socialnodemokratska skupščina, na kateri so ostro napadali Korač-Bukšekovo ministerialno politiko. Pri glasovanju je dobila levičarska struja več sto glasov večine ter sklenila, da se hrvatska socialna demokracija udeleži socialističnega kongresa v Brodu, ki ga priredi srbska soc. dem. stranka.

— **Usoda Nemške Češke in nemških Tirol.** Z Dunaja poročajo: V tukajšnjih političnih krogih se širijo vesti, iz katerih se da sklepati, da je entente, kar se tiče Nemcev na Češkem in v Tirolah odločila za Nemško Avstrijo jako nepovoljno. Te vesti je prinesla neka odlična oseba, ki je prišla preko Ženeve v neki politični misiji in se glasi: Češki Nemci se bodo pridružili Čeho-slovaški republiki. Kar se tiče Tirolske, se stvari ne glase tako nevarno, a po tem, kar je izjavila dotična oseba iz Švice, se je ententa odločila, da prepusti Tirolsko Italiji. Radi tega se bo podala v Švico še ena tirolska misija pod vodstvom poslanca dr. Schöpferja, da tam v ententinih krogih preokrene ost vprašanja glede nemške Tirolske.

— **Italijani zahtevajo od Mažarov dva Korvinova zakonika (kodeksa).** Major Pentimali je po nalogu italijanske vlade izročil mažarski vladi zahtevo, v kateri zahteva, da se mu izroči dva Korvinova kodeksa na ime svetega Hieronima in svetega Ivana. Ogrska vlada je poslala to zahtevo ententini mirovni misiji, ki je potrdila, da pripadajo zahtevane knjige Ogrski, ki so kot darilo prišle v njeno last. Na podlagi tega se mažarska vlada brani dati omenjene knjige. — Lahi se bodo spomnili še, da imajo pravico do kraljevskih kron, ki jih je v srednjem veku rimski papež daroval raznim krščanskim vladarjem. Po tej laški metodi se to lahko še zgodi!

— **Mažarski boljševiki agitirajo med Rumuni.** Pred nekolikimi dnevi je dospel v Vel. Sibinji transport ruskih ujetnikov iz Nemčije. Ko je bil ta na mažarski zemlji, je bil obkoljen od čete mažarskih boljševikov, ki so poskusili pridobiti te ljudi za se, ko so vsakemu izmed njih obetali 200 K dnevne plače. Vsi ljudje so najenergичnejše odbili to ponudbo, razen nekoliko Rusov, kar jih je bilo med njimi. Ko so rumunski oficirji, ki so bili v tem transportu, protestirali proti takemu početju, so jim boljševiki pretili s smrtjo. O tem dogodku je bila obveščena telefonično vlada v Bukareštu. Zastopnik ministrskega predsednika, Ferekide, so dostavili to vest rumunskimi delegatom v Parizu, ki bodo obvestili mirovni posvet. — Tedaj zopet »ljubljanski dogodek« svoje vrste. Kaj bo storil Clemenceau?

— **Odlok mirovne konference** glede rumunskih zahtev. Kot poroča rumunski zastopnik rumunski vladi, je dodelil mirovni posvet Rumuniji sledeče kraje: celo Besarabijo, Bukovino, Sedmograško in vse one mažarske kraje, v katerih stanujejo Rumuni, dalje celo Dobrudžo po bukareškem dogovoru l. 1913. in skupno mejo s Čehoslovaško severno od Marmaroša. Kar se tiče segedinskega ozemlja ni nič natančneje odločeno, a je gotovo, da bo tudi ta pripadla Rumuniji.

— **Mohamedanci za zedinjenje Dobrudže z Rumunijo.** Iz Bukarešta javljajo: V bolgarskem sobranju so trdili nekateri poslanci, da so se mohamedanci izjavili proti zedinjenju z Rumunijo in da so zahtevali, da naj jih pridruži Bolgarski. Nasprotni temu je izjavil narodni odbor dobruških mohamedancev, da ni bil niti en poslanec o bolgarskem sobranju pooblaščen za podobno izjavo in da so oni odločno za priključitev k Rumuniji in ne k Bolgarski. — Če bi zopet enkrat Bolgari zasedli Dobrudžo, bi seveda razni zastopniki mohamedancev izjavljali, da niti sanjali niso o kakšni priključitvi Rumuniji. — Take metamorfoze čudotvorno povzročajo bajoneti okupacijskih čet.

— **Rumuni se boje boljševikov.** V Rumuniji je zavlada velika preplašenost radi napredovanja boljševikov v Ukrajini. Rumunija se boji, da ne bi boljševiki prodrli v Besarabijo in jim jo vzeli. Radi povzjetja potrebnih korakov proti temu, se je vršil v Bukareštu kronski svet, ki je sklenil, da pošlje v Besarabijo takoj eno armado. V to bodo baje uporabili tudi francoske čete, ki se nahajajo v Rumuniji. Obenem se je tudi posvetovalo vse potrebno za slučaj eventualnega vpada Bolgarov ali Srbov.

Dnevne novice.

— **Stanovska organizacija slovenskih akademikov.** Slov. akademično dijaštvo je že večkrat brezuspešno poskusilo, organizirati se v čisto stanovski organizaciji, ki naj bi vodila vse stanovsko gibanje našega dijaštva, zainteresirala javnost za to vprašanje in potom natančne evidence uredila podeljevanje gmočnih podpor in produkcijo naše inteligence. Šele obupno stanje, ki ga je ustvarila vojna, je prineslo med dijaštvo zavest, da se mora preko vseh razlik svetovnega naziranja v čisto stanovskih zadevah, kleniti v eno vrsto. Katol. narodnik akademiki združeni v društvu »Domagoje« in organizacija slovenskih svobodomislecev, kateri pripada tudi socialistično dijaštvo, so našli skupno platformo in osnuli v zvezi z neorganiziranim slovenskim dijaštvom v Zagrebu »Stanovsko Zvezo Slovenskih Akademikov« z začasnim sedežem v Zagrebu. Namen društva je, zastopati slov. akademike napram oblastem, voditi natančno evidenco vsega slovenskega dijaštva v informativne svrhe in sodelovati pri podpornih akcijah. Dne 19. t. m. se je ob številni udeležbi vršil ustanovni občni zbor Zveze in izvolil odbor, v katerega sta poslali obe skupini in dijakovi po tri delegate. Odbor bo v najkrajšem času stopil v zvezo z vsemi slov. akademičnimi skupinami v Pragi, Brnu, Dunaju, Gradcu in v inozemstvu; na drugi strani pa si je postavil nalogo, sodelovati pri pripravljalnih delih za ljubljansko vseučilišče s tem, da zagotovi našim dijakom življenjsko možnost v Ljubljani. V koliko bo mogla Zveza izpolniti naloge, ki si jih je postavila, ni odvisno samo od solidarnosti dijaštva samega, ampak tudi od razumevanja in moralne kakor tudi gmočne podpore od strani naše javnosti.

— **Vojaška godba za Ljubljano.** V kratkem času se ustanovi v Ljubljani vojaška godba in se obenem razpiše mesto kapelnika. Prošnje, iz katerih je razvidno dosedanje delovanje v tej stroki ter pričevala dovršenih glasbenih šol (konservatorija itd.), naj se pošljejo Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani do dne 1. aprila 1919. V poštev pridejo izključno kapelniki slovanske narodnosti. Pristojbine se bodo pozneje določile.

— **Pismo iz ujetništva.** Neka Slovenka iz Trsta nam je poslala pismo, ki ga je pisal njen brat iz Italije, se ve, v italijanskem jeziku. — Samo par podrobnosti: Sedaj se nahajam v Italiji med ujetniki. Zaprti smo od vseh strani, na vsak koncih in krajih stoje vojaški s puškami in bajonetmi. Hrane dajo malo. Dokler smo bili v Veroni, smo lahko kaj kupili, a zdaj že dolgo živimo samo od tega, kar nam dajo. Da bi vsaj imeli upanje, da pridemo v domovino! Tako pa ležimo pod plahuti v mrazu in nesnagi. Lahko se napravi prošnja, da me izpustijo, a v ti prošnji je treba navesti, da ne bo treba državi skrbeti zame in da se nisem mešal v politiko. To morata potrditi dve priči. — Uboga sestrična ne more storiti ničesar, ker ne more najti priči, ki bi ga poznale. Zaključuje pismo na nas: Ali bi se ne moglo nič storiti za te uboge reveže, ki toliko trpe. Kot pripovedujejo sem došli ujetniki, jih je umrlo velikansko število v teh nečloveških taboriščih.

— **Društvo absolventov kmetijske šole** na Grmu vabi vse člane na občni zbor, kateri se bo vršil v nedeljo 6. aprila v Ljubljani, gostilna »Novi svet« ob pol 10. uri dopoldne. Ker je na dnevnem redu prememba pravil, da se društvo razširi po celi Sloveniji, so vabljani na občni zbor vsi slovenski absolventje kmetijskih šol. — Odbor.

— **Invalidi pozor!** Penzijska likvidatura na Dunaju ne izplačuje več penzij. Zato se naj zglasijo vsi invalidi, ki so z Dunaja dobivali pokojnine — in se dosedaj še niso zglasili — v pisarni »vojaške intendance« za Slovenijo v Ljubljani — oddelek za nakazovanje preskrbovalnice (v baraki na Friskovcu zraven belgijske vojašnice). Vsak naj prinese s sabo plačilni nalog (Zahlungsauftrag) in en odrezek — ako mogoče zadnji — od plačilne nakaznice poštne hranilnice in po možnosti tudi druge vojaške listine. Ni pa treba priti invalidom, ki so že bili pri nadpregledu pri kakli jugoslovanski nadpregledni komisiji, kar bi bilo popolnoma odveč. Uradne ure za invalide so od ponedeljka (24. marca) naprej od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer nepretrgoma. — Invalidi se lahko tudi pisмено zglasijo, potni stroški se jim ne plačajo.

— **Profesor Eugen Watken se išče.** Izvršilni narodni odbor v Podgorici išče profesorja Eugena Watken ali Wavken iz ljubljanske okolice (Vavken?), ki je pred vojno služil na cetinjski gimnaziji in je zdaj zopet nastavljen z letno plačo 3600 dinarjev in dnevnih 12 dinarjev draginske doklade. Kdor kaj ve o njem ali izve, naj sporoči Višjemu šolskemu svetu v Ljubljani.

— **Družinska žaloigra.** Dne 20. t. m. je zabodel z bajonetom svojo ženo Franc Radešček, čevljar v Sevnem, župnije St. Peter pri Novem mestu. Nato se je pred

vaško kapelico ustrelil. Vzrok: družinski prepir.

— **Begunci.** V Sisku v Slavoniji rabijo nujno 40 slovenskih beguncev za tlačenje sena. Prosta vožnja, hrana in stanovanje. Plača po dogovoru. Oglasijo naj se najkasneje do sčote pri Posredovalnici za goriške begunce, Dunajska cesta 38.

— **Ročni zemljevid Kraljestva SHS** je izšel v založbi Kleinmayerjeve knjigarne. Delo prof. Volavška, izvršeno pod vplivom vročih želja, videti združeno Jugoslavijo veliko in mogočno, je prav čedno in precej točno. Seveda ni lahko delo, risati meje države danes, ko je del domovine v rokah tujih vlad in ko je usoda ne le spornih, temveč tudi čisto jugoslovanskih krajev čisto negotova. Zato bi danes bolje služila etnografska karta kot pa političen zemljevid. Sicer pa zemljevid vsem toplo priporočamo! Cena ni navedena.

Ljubljanske novice.

Ij **Za uboge sirote.** Društvo za varstvo otrok ima v Bohoričevi ulici št. 29 zavetišče, v katerem je našlo precejšnje število zapuščenih vojnih sirot svoje zavetje. Ker pa pri tolikem številu ubogih otročičkov zavodu primanjkuje vzdrževalnih sredstev, je več al: manj navezan na javno dobrodelnost. V ta namen priredijo otroci tega zavoda v nedeljo, 30. marca t. l., ob 5. uri popoldne dobrodelno predstavo, h kateri je občinstvo najiskrenejše vabljeno. Na stopnicah bodo v predstavi skoro vsi otroci — do najmlajšega štiri letnega. Spored je sledeči: 1. Pesem: Ve ljube cvetice. 2. Deklamacija. 3. Kralj Repustev in sedem pelčkov. 4. D. ogovor: Solnce in otrok. 5. Marijin otrok. 6. Drama: V gozdu s petjem. Vstopnice se dobi v Ničmanovi prodajalni, pri Žibertu, Prešernova ulica, Čestovarju, Stari trg, v zavetišču Bohoričeve ulice 23, in eno ur pred predstavo pri blagajni v Ljudskem domu ter pri gospodu oskrbniku Jeločniku v Ljudskem domu.

Ij **Prosvetno društvo frančiškanske fars** vabi člane in prijatelje k predavanju, ki se vrši v četrtek ob pol 8. uri zvečer v mali dvorani Uniona. Predava č. g. o. Angelik o »jugoslov. bogoslužju«. Pridite v obilnem številu! — Odbor.

Ij **V sredo, dne 26. marca** ob pol 8. uri zvečer predava v Šentjakobskem prosvetnem društvu gospod. prof. Iv. Gruden. Predmet predavanja je zelo zanimiv in vabimo tem potom vse člane in prijatelje društva, da se ga polnoštevilno udeležijo.

Ij **Fantovski večer Šentpeterskega Orla** bo v sredo, 26. marca, točno ob 8. uri zvečer v prostorih Šentpeterskega prosvetnega društva. Pričakuje se polnoštevilne udeležbe. Na zdar!

Ij **Predavanje o moderni in higijenični kozmetiki.** Opozarjamo, da se drugo javno predavanje o moderni in higijenični kozmetiki v sredo, 26. marca 1919 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Predava g. dr. Ivan Pintar. Vstop je dovoljen vsakomur. Vstopnina 1 K.

Vestnik S. K. S. Z.

* **Orlovka Zveza.** Seja uredniškega odseka se vrši v četrtek 27. marca 1919 ob 2. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni (III. nadst.); odsek za glasbo ima sejo isti dan ob 4. uri pop. Prosim, da se seje udeležijo vsi, ki se zanimajo za tozadevno podrobno delo.

* **Iz Boh. Bistvice** Na Tiho nedeljo priredi Slov. kat. izobraževalno društvo zopet predstavo; igrali bodo med drugim »Mater Dolorosa«.

Prosveta.

pr **Repertoar »Narodnega gledališča«.** Dramsko gledališče. V ponedeljek 24. t. m. ob pol 8. zvečer »Kralj na Betajnovi« izven abonementa. Dramo predstavljajo vrhniški diletantje v korist Cankarjevemu spomeniku. — V torek 25. t. m. ob pol 8. zvečer »Španska muha« za abonement »C«. V sredo 26. t. m. ob pol 8. zvečer Ibsenovi »Strahovi«, ob znižanih cenah, izven abonementa. V četrtek, 27. t. m. ostane gledališče zaprto. V petek, 28. t. m. ob pol 8. zvečer »Španska muha«, burka v treh dejanjih, izven abonementa. — **Operno gledališče.** V ponedeljek, 24. t. m. ob pol 8. zvečer »Boheme« za abonement »B«. — V torek, 25. t. m. ob pol 8. zvečer »Slovaška princeska«, izven abonementa. — V sredo, 26. t. m., ostane gledališče zaprto. — V četrtek, dne 27. t. m. ob pol 8. zvečer »Manon« za abonement »B«. — V petek, 28. t. m., ostane gledališče zaprto.

pr **Slovenska drama.** Španska muha. Premiera 22. sušca 1919. Burka je burka. Vemo in moramo računati z dejstvom, da pretežna večina ljudi v gledališče hodi zato, da se nasmeje, raztrese, nakrohta. Takim ljubiteljem umetnosti bo ta nemška igra prišla gotovo prav, kakaj neumna je tako, da se bo, ako jo privežeš sredi travnika na kol, takoj začela past. Njena vsebina je besedno kolebanje med

podvratjem in nadkolenjem; njena tehnika izrabljanje situacijske komike do nemogočnosti, njena vrednost široko zevajoča praznosta. Nismo sovražniki smeha in bučnih saliv veselosti med občinstvom, ki se smeje dobri veseligr, ki je vsaj duhovita v dialogu in elegantna v pointah. Če pa »Špansko muho« odločno odklanjamo, storimo s tem samo uslugo dobremu imenu, ki si ga je repertoar naše drame v prvi polovici sezone priboril. Danilova režija je bila dobra, samo tempo je šepal in postal v tretjem dejanju naravnost tragičen. Cekin — Danilo je prav ugajal, prekosil ga je pa asirijolog Železnik, ki je bil naravnost vzoren. Pohvale vredni so bili Bratina kot poslanec Burvig, Tidemayer — Gregorin, Matilda — Rakarjeva in Gerlah — Drenovec. Veleposestnik Zajec pa ni bil Ribničan, dasi je nekako zavijal. Tudi vsi ostali so storili mnogo več, kakor je igra zaslužila. A. R.

Nainovelje.

JUGOSLOVANSKI KLUB ZA DEMOKRATIČEN VOLILNI RED IN AGRARNO REFORMO.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 24. marca. V današnji razpravi je govoril poslanec Jugoslovanskega kluba Stanko Banić. Nastopal je proti italijanskemu imperializmu in aspiracijam po naših krajih. Ko je govoril o notranji ureditvi države, je naglašal načelo demokracije, po katerem morajo široke mase ljudstva sodelovati pri vladi. Zahteval je splošno, tajno, enako in proporcionalno volilno pravico in razdelitev v čim več okrožij. Govornik je zahteval, naj se agrarna reforma čimprej izvrši, vendar se morajo pri tem zapostaviti strankarske koristi. Zavzel se je za podporo invalidov in za naše ribarstvo.

ZA PREHRANO SLOVENIJE.

JDS nastopa na lastno roko.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 24. marca. Dne 21. t. m. se je v Belgradu vršila konferenca vseh slovenskih strank. Poročal je o prehrani poslanec Anton Kristan. Konferenca je sklenila odposlati deputacijo k ministru za prehrano. V deputacijo so bili izvoljeni poslanci dr. Hohnjec (VLS), dr. Novak (JDS) in Kristan (JSDS). Kljub temu pa so slovenski član JDS poslali k ministru svojo posebno deputacijo.

MINISTRSKA KRIZA.

Katere stranke hočejo na vlado?

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 24. marca. Koncem adrese razprave so pričakovali, da bo ministrstvo odstopilo, a se klubi niso mogli sporazumeti o sestavi nove vlade. Zato je vprašanje rekonstrukcije kabineta odloženo.

Belgrad, 24. marca. J. D. S. zahteva pri sestavi novega kabineta vse portfelje za sebe, edino srbskim radikalcem prepusti štiri mesta in srbskemu opozicijskemu klubu štiri. Glede ministrskega predsednika ni mogoče priti do sporazuma, ker vsaka stranka zahteva za sebe to mesto. Srbski opozicijski blok zahteva to mesto, češ da je močnejša stranka kakor radikali. Neki tukajšnji list je pisal, da J. D. S. zahteva mesto ministrskega predsednika, vendar se ne ve, v koliko ta vest odgovarja resnici. Skoro gotovo bo ministrski predsednik kak poslanec iz Srbije.

Belgrad, 24. marca. Ministrske krize ne bo, pač pa se bodo v vladi spopolnili mesta ministrov, ki so odstopili. Te dni bo odstopil tudi minister za socialno skrb Korač, ki se je danes vrnil v Belgrad.

ZA KOROŠKO MEJO!

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 24. marca. Član Jugoslovanskega kluba Smodej je interpeliral ministrskega predsednika Protiča radi naših severnih mej na Koroškem.

PRORAČUNSKA RAZPRAVA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 24. marca. Jutri ob 4. uri popoldne se bo pričela razprava o proračunu za mesec april. Od Jugoslovanskega kluba bo govoril prof. Vesenjak.

JE LI BILA TO MINISTROVA DEMONSTRACIJA?

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 24. marca. Ko je dne 20. t. m. v adresni debati govoril poslanec Jugoslovanskega kluba Smodej je vstal slovenski minister dr. Kramer s svojega sedeža in šel iz dvorane. Vrnil se je šele, ko je končal govor poslanec Kristan.

REGULACIJA URADNIŠKIH PLAČ 1. APRILA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 24. marca. V celem Kraljestvu SHS bodo od 1. aprila urejene uradniške plače. Izplačevalo se bo v dinarjih. Sedanje plače se bodo potrojile.

NOVI DENAR V ENEM MESECU.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 24. marca. Novi denar se tiska. V enem mesecu bo že v prometu. Podlaga bo 100 dinarjev = 300 kron.

GROF KAROLYI — KOMUNIST.

LDU Budimpešta, 24. marca. (DKU) OKU: Člani bivšega kabineta so se danes poslovili od Karolyi-ja, ki se jim je zahvalil za zaupanje in ljubezen ter v kratkem nagovoru omenil, da se je vse, kar se je zgodilo, vršilo po naravnih zakonih, katere je povzročila slepota in zlobnost entente, hoteč zadušiti Ogrsko. Karolyi je rekel, da hoče delovati kot navaden kombatan, ker uvideva, da vodi blaginja Ogrske izključno le po internacionalni cesti.

WECKERLE ARETIRAN.

LDU Budimpešta, 24. marca. (DKU) OKU: Na ukaz revolucionarne vlade svetov je bil sinoči aretiran bivši ministrski predsednik Aleksander Weckerle. Prepejli so ga v skupno ječo. Aretirali so tudi nadomestnega vodjo odgonske postaje, policijskega svetnika Jakaba in nadzornika Pala, katere dolže, da nista zabranila infiltriranja Bela Kuna in drugih vodij komunistov, oziroma da sta pri tem sodelovala.

PET ENTENTNIH DIVIZIJ NA OGRSKEM.

LDU Ženeva, 24. marca. (ČTU) Temps poroča: Konferenca aliirancev je sklenila, da se ententna zasedna armada na Ogrskem poviša na pet divizij. Aliiranci ne mislijo prijenjati.

ENTENTA IN POLOŽAJ NA VZHODU.

LDU Berlin, 24. marca. (ČTU) Francoskega generala Dutonta, kateremu je bila od začetka poverjena ureditev zadev francoskih vojnih ujetnikov in v domovino se vračajočih francoskih vojakov in po izvršitvi te naloge proučitev nemško-poljske zadeve, je te dni njegova vlada pozvala v Pariz, da poroča o položaju na Nemškem. V tukajšnjih političnih krogih se tudi zatrjuje, da je predsednik komisije interalirancev za premirje v Spaaji, general Nudant, bil odpoklican v Pariz. Domnevajo, da sta ta dva vpoklica v stiku z ogroženim položajem na vzhodu.

BOLJŠEVIKI V JASU.

LDU Rotterdam, 24. marca. (ČTU) »Daily Jews« poroča: Jaš in Kišinev so zavzeli boljševiski. Rumunske oblasti zapuščajo Jaš.

BOJ ZA LVOV.

LDU Lvov, 24. marca. (DKU) PBA: V soboto so obstreljevali Ukrajinci mesto. Posebno silen je bil zvečer ogenj težkega ukrajinskega topničarstva.

LDU Lvov, 24. marca. (DKU) PBA: Lvovski vodovod je zopet v rokah Poljakov. Ukrajinci so zelo poškodovali vodovodne stroje.

POLJAKI NE DOBE GDANSKEGA.

LDU Berlin, 24. marca. (DKU) Acht-uhabendblatt poroča iz Haaga: Angleži so se, glasom vesti iz Pariza, zopet pri deseterici izrekli proti odstopitvi Gdanskega Poljakom in zahtevajo še nadaljnje zmanjšanje nemškega ozemlja, ki naj se odstopi Poljakom. Razen tega so za to, da dobe Poljaki drug dohod do morja.

ASQUITH — PREDSEDNIK ZVEZE NARODOV.

LDU Curih, 24. marca. (ČTU) »Bureau Evropa Press« poroča iz Londona: Glasom pariških vesti nameravajo bivšemu angleškemu ministrskemu predsedniku Asquithu ponuditi predsedstvo zveze narodov.

ODPOVED ZADNJIH HABSBURZANOV.

LDU Dunaj, 24. marca. (ČTU) Kakor se doznava, so se še v Avstriji bivajoči nadvojvodi Friderik, Evgen in Maks odpovedali pravicam prestola.

ŽRTVE ENTENTE.

LDU Ženeva, 24. marca. (ČTU) Glasom statistike »Petit Parisien« je za časa vojne mobilizirala Francija skupno 9 milijonov 717.000 mož, Angleška 5.704.000, Italija 5.250.000 in Zedinjene države 3 milijone 800.000 mož. Pogreša pa Francija 1.308.000 mož, t. j. 3-37% prebivalstva, Angleška 680.000, t. j. 1-5%, Italija 450.000, t. j. 1-32%, Zedinjene države 122.000, t. j. 0-13% prebivalstva.

ŠPANC V MAROKU.

LDU Ženeva, 24. marca. (ČTU) Agence Havas poroča o vojaških operacijah v Maroku, da se je Romanones o njih izrazil jako povoljno, ker so Španci zasedli postojanke 9000 mož brojčnega plemena. Glasom brzjavke »Temps« nameravajo Španci zasedsti cesto med Tetuanom in Tangerjem, katero ima Raisuli že nekaj let zaprto.

ITALIJANI ZAPIRAJO TUDI NA TIROLSKEM.

LDU Inmost, 24. marca. (ČTU) Glasom najnovejših vesti, ki prihajajo iz Južnega Tirolskega preko Brennerja, so Italijani v Bolcanu v petek preteklega tedna aretirali bolcanskega župana dr. Peratho-

nerja. Vzroki niso znani. Istotako je bil aretiran v Meranu obče spoštovani meščan in izdajatelj »Meraner Zeitung«, urednik Albert Elmenreis, na poti iz svojega stanovanja v tiskarno od italijanskih karabinerjev. Dolže ga, da je dal tiskati poročilo o velikih demonstracijah, ki so se vršile v Inmostu za nedeljivost Nemškega Južnega Tirolskega.

Z belgrajškega trga.

Belgrad, 20. marca.

Zanimivo je opazovati življenje in vrvenje po Belgradu, posebej še na trgu. Sicer je tam za Vodnikom v Ljubljani tudi zelo živo, toda toliko razlike, take pisano- sti, takšnih kontrastov kakor tukaj, pa ni. Da potolažim malo naše gospodinje, ki tarnajo o neznosni draginji v Ljubljani, naj navedem nekaj slučajev, na katere sem natekel. Ker že dolgo nisem videl ne okusil onih pernatih reprezentantov, ki jim pravimo purani, sem vprašal po njih ceni, ko zagledam par srednje teže in velikosti. Odgovor: 120 kron komad! Z Bogom upanje, da vidim bedrico na krožniku. Postojim pred dvema možema, ki sta nosila na drogu celo najmanj 30 petelinov. Toda petelini imajo zdaj tukaj cene, kakor pri nas v mirnem času teleta. Vsaj bolj ponižno staro puto bi pa le rad imel, čeravno ne pričakujem niti v svoji rodbini, niti v kumstvu rodbinskega dogodka. Izvedel sem, da dobim par za 75 kron. Le zaradi lepšega sem vprašal po ceni malih reprezentantov ščetinastega rodu. Rekli so mi, da dobim enega za 190—240 kron, starost 6—8 tednov. Radovedno sem še vprašal, ali ima možki ali ženski spol razno ceno. »Tu nema razlike«, je bil odgovor in vesel sem bil, da je enakopravnost in enakoveljavnost vsaj pri mladih svinjah. V evropski politiki je menda ne bo ne med narodi ne med obema spoloma!

Toda nazaj na trg! Ker se bliža Velika noč, bi rad imel tudi velikonočno jagnje; rekli so mi, da dobim skromno ovčko za 150 do 170 kron. Ako bo kazalo, ga zadene na svoje rame, kajti tukaj je običaj, da se nosi tako, kakor ste videli na sliki »Dober pastir«. Okajeno suho svinjetino bi dobil za 24 kron kg, pa nisem hotel, ker imam preslabo zobe. Varani upi so me napotili, da sem postal skromnejši. Povprašam torej po smetani in mleku ter jajcih. Skodelica prešerne obsežnosti, toda prav skromne vsebine s smetano je 7 kron (seveda samo smetana!) a mleko liter 4 do 5 kron. Jajca imajo solidno ceno 60 vin. Jabolka bi dobil 6—8 kron, fižol 3—6 kron po kakovosti, a suhe slive 5—6 kron kg. Ker sem iz čebulove dežele, me je zanimal čebulček. Ponujali so mi kg za 4—5 kron, a dali bi ga tudi ceneje. Svoji deci in ženi bi rad oslajal življenje s sladkorjem, toda bojim se, da bi jadjikovala cele dneve, ako bi izvedela, da ga plačam po 26—30 kron kg. Ker nisem več fant, se nisem dosti zmenil za vijolice, ki so mi jih seljakinje ponujale po 3 male šopke za eno krono. Sklenil sem bil ostati pri vodi in kruhu, katerega sem dobil precej lepo štruco belega za 8 kron, črnege za 6 kron. Seveda hočem veljati za kultiviranega človeka, čeravno me je kot Jugoslavana Kramar in Klofač postavil v Azijo, zato še kupim celi kg pralnega mila za 24 kron in eno oranžo za 2 K 50 vin, da me vedno spominja na laški »sacro egoismo«. Solider Slovenec ne more prebiti dneva brez krompirja. Tako sem se moral založiti tudi s tem in kupil sem kg po 2 kroni.

Zagrebska borza.

LDU Zagreb, 24. marca. Zaključni kurzi na današnji borzi:

	Dinar	Blago
Banka za trg., obrt in industrijo	475	485
Banka in hranilnica za Primorje	—	—
na Susaku, nove delnice	525	535
Hrvatska eskomptna banka	1435	1470
Eskomptna in menj. banka, Brod	—	—
stare delnice	—	—
nove delnice	—	400
Hipotekarna banka, Zagreb	443	453
Jadranska banka, nove	—	—
stare	—	—
Hrvatska kreditna banka	1035	1045
Narodna banka, brez kupona	435	450
Obrtna banka, zadnja emisija,	—	—
najnovejši del	252	—
Poljedelska banka	113	118
Prva hrvaška hranilnica, stare	9000	9100
nove	8500	8575
Rečka pučka banka	232	243
Sladkorna tovarna, Osjek	2550	2800
Zagrebska tovarna strojev	—	—
4 1/2% založnice hipotekarne banke	118-5	—
4 1/2% založnice eskomptne banke	119	—
4 1/2% založnice l. hrv. hranilnice	118-5	—

Pozor! Pred 8 dnevi je odšla od mene 12 letna mlada deklica. Na obrazu pod čelom ob strani lica ima veliko znamenje, govori zelo premeteno in se ljudem prikupuje na vse načine, pobira na moje ime denarje od raznimih pretvezami in celo natve. Sem, češ da sem jo jaz poslal, kdor se je prijavil za sladkor in moko. Bila je nekaj časa zaposlena pri meni, a je zaradi nepoštenosti odšla. Kdor jo vidi, naj takoj prijavi bližnji orožniški postaji ali pa jo privede do mene. Piše se Antonija Gros, pristojna v Križe pri Tržiču, občina Križe. — Jožef Sitar, (po dom. Arhl.)

Aprovizacija.

a Delna sprememba pri prodaji kruha in moke. Ker je v nekaterih ulicah, ki meje dva krušna okraja, precej prodajalen kruha, ki pa so odkazane samo enemu okraju, bodo dotični prodajalci kruha prodajali kruh za oba okraja, ki mejita na tako ulico. Številke prodajalen kruha v novem načrtu se s tem prav nič ne predurajo. Sprememba se izvrši le na ta način, da se izkaznice takih prodajalen razdele na oba krušna okraja. Vsled te podelitve bodo prodajali kruh: Z a III. in IV. okraja: Posavec, Rimska cesta, Vojna prodajalna na Bregu, Vidmar na Rimski cesti, Beden na Tržaški cesti. Z a V. in VI. okraja: Vojna prodajalna v Prešernovi ulici, Balažič v Kolodvorski ulici.

a Krušne komisije bodo uradovale v do vštete sobote 29. t. m. se dobi na vsako močno izkaznico 1 kg bele moke za pecivo. Kilogram stane 4 K 66 vin. Ostanek moke je napovedati v ponedeljek, 31. t. m.

a Peki se vabijo, da se zglase v sredo 26. t. m. ob 9. uri dopoldne v mestni posvetovalnici radi nakazila moke.

a Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 28. marca od 8. do pol 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko.

a Sladkorne izkaznice za marec so veljavne samo do zadnjega marca t. l. V aprilu se marca zapadle izkaznice ne bodo menjavale. To se sporoča vsem tistim, ki nimajo cel mesec zadosti časa, da bi si kupili sladkor in ki mislijo, da je zanje treba vedno posebne izjeme.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Amerika in Amerikanci. Spisal Rev. J. M. Trunk. Amerika nas je osvobodila. Wilson je vrgel svoje velike duševne sile na tehtnico in zmagal v par mesecih. Wilson zavzema danes neverjetno visoko odločujoče mesto. Od njega, ki sovraži, kakor nihče drugi, samodržstvo, pričakujemo, da bo s svojo mogočno besedo pomagal naši mladi Jugoslaviji do vseh njenih pravic in do potrebnih sredstev, da moremo neovirano razviti svoje velike duševne in fizične sile in priti do pravega blagostanja. Ali nas ne bo zanimala knjiga, ki opisuje domovino tega velikega moža in državo, ki je rodila svobodo, kakoršno svet do tedaj

ni poznal in katera se bo, kakor upamo, po sklenjenem miru razlila po vseh delih sveta in osrečila vse narode. V Ameriki živi tudi mnogo naših bratov Slovencev, zato je knjiga za nas še posebno zanimiva. V predgovoru te nadvse zanimive knjige piše pisatelj: »Poučiti se o ameriškanskih razmerah ni lahko. Kdor pride iz malenkostnih evropskih razmer naenkrat v njemu povsem novi ameriškanski svet, bo strmel in občudoval orjaške oblike ameriškanskega življenja.« Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in velja opremljena z mnogimi slikami in zemljevidom ter vezana 16 K.

Rabojemno pravo. Navodnik in zakon. Spisal dr. Fran Mohorič. Ponatis iz Samouprave. Izdala in založila Katol. bukvarna v Ljubljani.

Ženitev. Mladenč, 28 let star, se želi v svrhu poročitve seznaniti z 20-28 let staro deklico s primernim premoženjem, vsaj do 4000 kron; ni izvzeta vdova z enim ali dvema otrokoma. Resne ponudbe s sliko, katere se resno tudi vrnejo poštno ležeče pod »Sreča« št. 54, Krška vas pri Krškem, Do enjsko.

Sirešna lepenka. Ze nekoliko rablje, na, se dobi cel vagon zastoj pri Ivani Črn, posestnica št. 41, Kranjska gora, Gorenjsko.

Kovačnica se da takoj v najem. — Vpraša se pri Ivan Prišlanu, Gabersko, p. Trbovlje II.

Dijak. absolvent 4 gimnazij, sedaj vojašine prost in ki je napravil solo z dobrim uspehom, išče službo na kakršnem koli uradu (poštni) ali drugo primerno službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Služba 1943«. Plača navedena.

Pol krili voz v naravni barvi še čisto nov se proda. Kje, pove uprava Slovencev pod št. 1935.

Kupujem smrekov les jelkov, hrastov okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon naj se naznanijo na V. Scagnetti, parna žaga za državnim kolodvorom, Ljubljana

glasovir dobro ohranjen, se proda v Cigaletovi ulici 4, II. nadstropje, vrata 13.

Kompletna jahalna oprava se zamenja za seno in drugo krmo ali za živila. Naslov pove upravnistvo Slovencev pod št. 1939

Večja delavnica ali skladišče se išče takoj ali za maj. Cenjene ponudbe na upravo Slovencev pod »Delavnica«

Gosli dobro izigrane (cele) se ceno proda v trafikli Likar, Glince.

Zahvala.

Povodom bridke izgube naše iskreno ljubljene soproge ozi. dobre mamice, tašče, gospe

Franje Klarmann

izrekamo cenj. gospem kongregacije in vsem onim, ki so spremljali rajnico na zadnji poti, našo najtoplejšo zahvalo.

Ljubljana, 24. marca 1919.

Zalujoči ostali.

Prispevanje za sklad S. L. S.

linalo posodo kakor razne skleda, latice, kotlačnike, mdele, pomivalne skleda, lončke za cvetlice ter nasadne lonce priporoča tvrdka Osvaid Dobele, Ljubljana, Martinova cesta 15.

Travniki okoli 2 oralov velik v ljubljanski okolici se kupi. Pojasnilo da knjigarna Turk, Dunajska cesta 7.

Zarezna sirešna opeka se proda pri V. Scagnetti Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Krojaški pomočnik išče dela. Zupan Janko, Orhovica p. Medija — Izlake, Kranjsko.

Pisarniška ali risarska pomoč želi za 3-4 mesece kje v Ljubljani v službo stopiti. Naslov pove upravnistvo lista pod št. 1997.

Sedlarskega učenca sprejme Andr. Česen, Tacen p. Šmarje goro, p. št. Vid nad Ljubljano.

Vsled likvidacije večjega posestva išče

službe

brezposelni gozdar kot tak ali kot skadištar ali poslovodja pri večjem lesnem podjetju. — Ponudbe na upravnistvo tega lista pod Gozdar 1941.

Proda se lep, dobro ohranjen

glasovir

Poizvo se na Bleiweisovi cesti št. 15, II. nadst. levo, ob ponedeljkih in četrkih od polu 11. do 12. ure dop.

Kupujem

suhe gobe

in dobre vrste. Prodajam kremo za čevlje v kovinastih dozah. 1/2 doze po K 15—, 1/4 doze po K 28— za tucat, čevlji z lesenimi in usnjatimi podplati, tržne torbice itd. — Izvrstno letošnjo in lansko vino in razno žganje. M. Rant, Kranj.

Iščem za letošnje leto

odstrel

od nekaj divjih petelinov in škarjcev. Dopise na naslov: Ernesto Bernetič, Tržič.

Zemljišče naprodaj!

17 parcel nji in travnikov, katastralne občine Jarše, Radomlje, Trzin in Trnovsko predmestje, je naprodaj. Podrobno se izve pri G. J. Goljevščaku, Ljubljana, Kolodvorska ul. 34, I. nad.

Kupim 1-2 vagona lepega smrekovega in borovega lesa (rezane deske). Prodajalec dobi po želji v zameno koruzo, bračulo itd. Ponudbe presim z najnižjo ceno na JOSIP SPOLJAR, stolar (mizar) Novska, Slavonija

Kuharica želi takoj ali kmalu v službo z boljšo kuhno brez gospodinjstva. Zdrava, srednje starosti z najboljšimi spričevali. Ponudbe na upravo lista pod »Delavna 2034.«

Vdova želi vstopiti najraje v službo kot gospodinja na dežel. Pisma na upravnistvo Slovencev pod »Gospodinja 2039.«

1000 kg prvoimam na prodaj. vrstnega sena. Več se poizve v Vidmu št. 17. p. Lukovica pri Domžalah.

Za posrežnico se sprejme starejša žena za celi dan ali samo dopoldne tudi s hrano. Vrhovčeva ulica 12, dvorišče.

Naročajte „Slovenca“!

Vabilo

na redni občni zbor Vojne zveze kranjskih konzumnih zavezovalcev in konzumnih društev v Ljubljani r. z. z. o. z.

v ponedeljek dne 31. marca 1919 ob 11. uri dopoldne v zadržnih prostorih Franca Jožefa cesta št. 5.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju zadruge.
2. Poročilo računov.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Predlog za spremembo zadruge v družbo z omejeno zavezo za mirovne namene v smislu § 45. zadržnih pravil.
5. Volitev v načelstvo in nadzorstvo v smislu §§ 13. in 22. pravil, oziroma volitev likvidacijskega odbora v smislu zadržnega zakona.
6. Raznoterosti.

NAČELSTVO.

Zahvala.

Za prirčne dokaze ljubeznivega sočutja, katero ste mi izkazali ob nenadni, bridki izgubi moje ljubljene hčerke, izrekam vsem svojo najprirčnejšo zahvalo.

Posebno se pa še zahvaljujem cenjenim družinam Koy, Rus Franc in Rus Ivan, gospodičnam učiteljcem, tovarišu Troštu ter sorodnikom Rosinovic, Zakrajškovim in Vilarjevim, kateri vsi so mi v najbridkejših urah stali tako požrtvovalno na strani.

Zahvaljujem se preblagim darovalcem prekrasnih šopkov in vencev.

Zahvaljujem se prečastiti duhovščini, učiteljstvu, šolski mladini in vsem, Potočanom, ki so se pogrebno spreveda v Loškem potoku v tako obilnem številu udeležili. Hvala tudi tovarišu Vrbiču in poštarju Fajdiga iz Sodražice.

Posebno hvalo sem pa še dolžan onim dobrim gospem, gospodičnam in gospodom, ki so jo na celi dolgi poti iz Loškega potoka do njenega, zadnjega bivališča v Viševku v tako častnem številu spremljali.

Zahvaljujem se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iz loške doline, kakor tudi prečastiti duhovščini iz Starega trga za spremstvo na pokopališče. Iskrena hvala posebno deklicam, gospodičnam in mladeničem iz vasi Pudo.

Vsem skupaj in vsakemu posebej moja prirčna zahvala.

Vaše sočutje, vaša ljubeznivost mi je bila v največjo tolažbo v tugopolnih urah moje žalosti in zapuščenosti.

Loški potok, 30. marca 1919.

Ferdo Wigele
nadučitelj.

ZAHVALA.

Vsem, ki ste našo pokojno blago soprogo, oziroma iskreno ljubljeno, drago mater, staro mater, sestro, svakinjo, teto in taščo, gospo

Ano Meden

radi imeli, jo v boleznih obiskovali ter spremlili na zadnji poti, izrekamo srčno zahvalo.

Zalujoči Jurij Medenovi.

Begunje, dne 24. marca 1919.

Brez posebnega obvestila.

Marija Štricelj, soproga in Antonija Štricelj, mati naznanjata v svojem in imenu ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem prežalostno vest, da je njihov iskreno ljubljeni, nepozabni soprog in sin, gospod

Emerik Štricelj

dimnikarski mojster

v nedeljo dne 23. marca t. l. ob 8. uri zvečer po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika se bo vršil v torek dne 25. marca 1919 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 33 na pokopališče k Sv. Križu, kjer se položi truplo pokojnikovo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 24. marca 1919.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Najžalostnega srca javimo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubeci oče, oziroma brat, stric itd., gospod

Anton Bole

trgovec in hišni posestnik

dne 20. marca po dolgi mučni bolezni preminul in bil dne 22. marca ob 11. uri dopoldne v Postojni (v zasedenem ozemlju) pokopan.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek dne 27. t. m. ob pol-8. uri v cerkvi oo. franciskanov v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 22. marca 1919.

Remuald, dijak, sin. — Božena, stud. konservatorija, hči. Jernaj, Josip, Jakob, bratje. — Marija, Ivana, sestre. Sorodniki in sorodnice.

Za vsa prirčna tolažila in pomoč v bolezni, za spremstvo k večnemu pokoju in za prirčno sožalje na prerani izgubi blagega, nenadomestljivega pokojnika izrekamo vsem naprirčnejšo zahvalo.

Ohranite mu blag in časten spomin!

Zalujoči ostali.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je moj iskreno ljubljeni oče, stari oče, gospod

Ivan Petrovčič

po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere v starosti 59 let dne 23. t. m. ob 1/2 8 uri zjutraj mirno v Gospodu zaspal. Pogreb predragega pokojnika se vrši v torek ob 1/2 4 uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Blagega pokojnika pripravljamo v molitev in blag spomin. Ljubljana, dne 24. marca 1919.

Natalija, hči.

Milotoaletno, fino
dišeče100 gram, komad
K 4-40, pri odjemu
10 kom. 5% pop.
20 " 10% "

Prodaja in razpošilja

Janko Stupica
Ljubljana, Sodna ulica**Naznanim,**da delam zopet z večjim, izučenim
osebom ter se priporočam za obilen
obisk cenjenim damam v mestu in na de-
želi. Cene se izvejo lahko vnaprej.**MINKA KARO**, damsko krojaštvo,
v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 58.**Vila,** ne velika, mala hišaz vrhom, blizu Ljubljane, ne takoj
kupi. Prijazne ponudbe na upravi-
ništvo tega lista pod šifro „Miren dom“.**Jajca za valenje**od čistokrvnih Plymouth
Roks-kokoši, najboljša
zimski jajčarice, komad 2 K,
pošilja proti povzetju ali pla-
čilu vnaprej **Milka Matačič**,
Ljubljana, Stara pot 2.**Fotografični aparat**popolnoma nov, velikost
10x15, s stativom in šest
kasetni se zamenja za
novo moško obleko sr.
vel. ali pa tudi za blago
za obleko. Naslov pod št.
2046 pri upr. „Slovenca“.**Uradnik išče**mesečno sobo
z ali brez hrane. Po-
nudbe pod št. 29 na
upravnništvo „Slovenca“.**Sladkor**

se zamenja za špeh.

Ponudbe se prosijo:

Jesihar, Stožice p. Jezica.**Dva uradnika iščeta**

mesečno sobo

event, tudi s hrano.

Ponudbe pod št. 99 na
upravnništvo „Slovenca“.**išče se za takoj spreten****žagar**za polnojarmenik. — Naslov pove
uprava „Slovenca“ pod št. 2051.**Prostorno meblovano sobo**z električno lučjo in po možnosti
ločnim vhodom išče višji
državni uradnik. Ponudbe pod
Solčna lega na upravo lista.**Kupi se hiša**na sv. Petra cesti, najraje od jubilej-
nega do franciškanskega mostu.Prijazne ponudbe na upravo „Slovenca“
pod „Hiša 1979“.**Ivan Havliček**, dosluženi SHS

brzojavni mojster

se priporoča slav. občinstvu za nape-
ljavo in popravila domačih telefonov,
elektr. zvoncov in za vsa v to stroko
spadajoča dela. Gre tudi na deželo.
Dopisnica zadostuje. Ljubljana, Resljeva
cesta št. 22.

Za srednjega konjička „Pony“ se išče

primeren

lahak vozičeknov ali že rabljen v dobrem stanju.
Tudi zapravljenec ni izključen.Ponudbe na upravnništvo „Slovenca“
pod „Voziček zapravljenec“.**Proda ali zamenja**se sledeče: 4 metre sivga volnenega
blaga po 77 K, 1 par novih nizkih box-
čevljev (št. 38) 130 K, 1 par malo ra-
bljenih visokih box-čevljev z dvojnimi
podplati (št. 37) 150 K, 1 par nizkih be-
lih (št. 36) 50 K, 1 par moških lahkih
(št. 42) 80 K, 1 par finih črnih moških
(št. 45) 160 K. Čevlji so iz pravega us-
nja, s pravimi podplati ter zelo dobro
izdelani. Poizve se vsak popoldan od
3 ure naprej. Naslov pri upravništvu
tega lista pod št. „1935“.Primerne **slanovanje s hrano** išče
gospo-
dična, ki je cel dan zaposlena v trgo-
vini. Ponudbe na upravo Slovenca pod
A. B. 99.**Kdo ve?**kje se nahaja **Robert Scheithauer**,
učenc I. razreda meščanske šole v Kr-
škem. Star je 13 let in je močne, velike
postave. Ima modre oči, plave lase in
lepe zobe. Obleko ima sivo. Govori
slovensko, češko in nemško. Pogreša
se od 17. prosinca t. l. Odpeljal se je
najbrže s kakšno slov. legijo ali srb-
skim transportom preko Zidnega mo-
sta na koroško fronto. — Kdor kaj ve
o njem, naj blagovoli naznati na na-
slov: **ROBERT SCHEITHAUER**, grajski
gozdar, revir DOBROVA, pošta
Globoko pri Brežicah. 1974**Domači učitelj,**izvežban v temeljitem poučevanju odr-
asle osebe v slovenščini dobi takoj
stalno službo v odlični družini. V slu-
žaju sposobnosti ni kasneje izključena
tudi služba zasebnega tajnika. Resne
ponudbe sprejema uprava „Slovenca“
pod šifro C. C. 1989.**Hišna**se išče za friziranje in serviranje,
ki zna tudi šivati in je sposobna
za spremljevalko na potovanju.
Točne ponudbe sprejema upravi-
ništvo Slov. pod šifro C. C. 1990.**Elektromotor**s tremi konjskimi silami, še v dobrem
stanju, se ceno proda. Kje, pove upra-
viništvo tega lista pod št. 1977.**TRTE**na prodaj. Cepljene na riparia-
portalis, različnih vrst I. in II.
Cena po dogovoru. Zglasiti se
je osebno ali pismeno, dokler
je še kaj zaloge pri posestniku
(trtnarju) **Franc Horvat**, Mostje,
pošta Juršinci pri Ptuj.

Proda se kompletna

salonska garnitura

z zrcalom in glasovir.

Kongresni trg št. 14, I. nadstropje.

Cement**Živo apno****Opeko**v celih vagonih oddaja po primernih ce-
nah transportna in premogovna trdka**F. & A. Uher, Ljubljana,**

Šelenburgova ulica št. 4.

1 moško kolo**1 žensko kolo in****šivalni stroj** naproda.

Domžale št. 62.

Kupi se posestvov okolici Ljubljane ali Škofjeloke
na katerem bi se redilo 4—6 glav
živine.Ponudbe z navedbo cene naj se
posilijo na upravo „Slovenca“
pod „Srednje posestvo 1963“.**Traverse** (železne

tračnice)

večinoma 6 m dolge ima se oddati

Vinko Vabič, Žalec.**Več****zidarjev**proti dobri plači in pod ugod-
nimi pogoji se sprejme takoj
v delo. Javiti se je med urad-
nimi urami v**Državni posredovalnici za delo**

Ljubljana, Stritarjeva ul. 3.

Kupi se večja množina

lanenega semena

Ponudbe pod Lan na upravo

Slovenca.

Pisalni stroj se kupi. Ponudbe pod
„stroj“ na anončno eksp.
Al. Matelič, Ljubljana.**Gospodarska pisarna****Dr. IVAN ČERNE**

Ljubljana,

Miklošičeva cesta 6. (Vis-a-vis Hotel Union)

Bančna komisija, posojila,
inkaso, trgov. informacije,
financiranja, saniranja, trg.
poravnave, promet z ne-
premičninami in podjetji,
uprava premoženj, vterja-
vanje dolgov, izvedeniska
mnenja, bilance, cenitve.

Tel. 220. Uradno 9-1/2, 3-5. Zadržava se prospekt.

Radi selitve se proda dobro ohranjen

glasovirpo nizki ceni. Ogleda se od 2—4. po-
poldno. Naslov pove upravnništvo lista
pod št. 1938.**ISČE se delavnica**

prazna soba v pritličju. KUPI se

majhna hišabodisi v mestu ali na deželi, ali pa se
vzame v najem. **JANEŽ C. Komenskega**
ul. 36, Ljubljana.**St. 51. Britev**z jako fi-
nim rez-
lom, za
brušeno
kar za ra-
bo. Cene K 6-25, K 9—, K 13-50.Zahtevajte veliki cenik z več
nego 1000 slikami, brezplačno. —**E. LUNA, Maribor št. 75.****Prostovoljna dražba pohištva**2 postelji z zimnicami
1 omara za obleko
1 omara za perilo s predali
3 mizise vrši dne 29. sušca ob 2. popoldne
v Bohoričevi ul. 13, I. nadst. Ljubljana.

Kupim za rejo 30—40

pasemskih ovacPonudbe na Upravištvu Kendaovih
posestev, Bled.**Voz sena in****voz slame**je naproda. Naslov se izve v upravi
„Slovenca“ pod št. 2052.**17 letni močan****mlinarski sin**kateri se že 1 1/2 leta uči pri svojem
očetu, bi se rad v kakem umetnem
milnu še nadalje izuril. Nastopil bi
rad precej. Ponudbe se naj pošljejo
pod „mlinar št. 15“ pošte restantno
Sv. Pavel pri Prebodu.**Strugar****Karol Hlupič**

Ljubljana,

Dunajska cesta št. 6

se priporoča cenj. občinstvu,
sprejema vsa v to stroko spa-
dajoča dela, ki jih izvršuje
hitro in po ceni.

Sprejme se izurjen pomočnik.

Proda se na Bledu enonadstropna,
novo zgrajena**hiša-vila**v pritličju z lokali, primernimi za trgo-
vino ali gostilno, ožir. obrt, z vrhom,
za 65.000 kron. Ponudbe na upravnništvo
„Slovenca“ pod 1710.

Iščem za takojšnji ali poznejši nastop

veščega

tesarskega polirja

Plača po dogovoru.

Fran Ravnikar, mestni tesarski

mojster,

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25.

Zobotrebcevseh boljših vrst iz trdega lesa
kupi po najvišji dnevni ceni
vsako množino do 20. apr. trdka**M. Omahen, Višnjagora.****Mehka drva**

t. j. odpadki od žag, žamanje, krajniki

itd. — se kupijo za takojšnjo dobavo.

Ponudbe pod „Odpadki“ na:

I. Jugosl. anončni in informačni

zavod Bezeljak & Rožane,

Ljubljana, Frančevo nabr. 5. 1910

Pozor!**Sumijeve cevi**da ne zamudi — kogar interesira!
Imam štiri popolnoma nerabljene
luksus-AUTO-cevi, mera 650/85. Cena
zelo primerna. Blago predvojnega ru-
skega dela. — Oglasi na:**IVAN VAHČIČ**, trgovec, CERKLJE,

Dolenjsko. 2016

Vsako množino

lanenega semenakupi trdka **Zabret & Komp.**,

Britof pri Kranju.

DR. P. DEFRANCESCHI

LJUBLJANA, SUBICEVA UL. 3.

(zraven muzeja)

ordinira ob delavnikih od
10.—12. ure popoldne in od
2.—4. ure popoldne; ob ne-
deljah pa samo dopoldne.**Večja množina****karbida**se dobi pri **BREZNIK & FRITSCH**,
trgovina z železnino v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 17. 5189**GARJE**srbečico, hraste, lišaje, uniči pri člo-
veku in živini mazilo zoper srbečico.Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček
za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K pošt-
nine prosto. — Prodaja in razpošilja
lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven
rotovža. 1212**Modni salon Marija Götzl v Ljubljani**

Zidovska ulica 8 Podružnica

Zidovska ulica 7

priporoča najnovejša

damske svilene**klobuke čepice**

v največji izbiri.

Popravila svilenih klobukov. Popravila slamenikov.

U petek**pohištvo**dne 28. marca ob 9. uri
dopoldne se bo pro-
dajalo potom javne
dražbe v skladišču„BALKAN“ na Dunaj-
ski cesti 33

2023 lepo in trpežno

VINObele in črno (rdeče), najboljše hrvaške
in štajerske provenijence kupuje in pro-
daja po zmernih cenah na veliko trdno**PENIČ, MÜLLER in dr. Zagreb, Frankopanska ulica 12.****Kranjska deželna podružnica**

n.-a. dež. življenske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživljenje in smrt, združeno tudi z
vojnim rizikom, otroških do, rentna in ljudska, nezgodna
in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prospekti zastoj in poštne prosto. — Sposobni zastopniki se spre-
jemajo pod najugodnejšimi pogoji.**Kupujem posestvo**50 do 500 orolov veliko v Sloveniji. Kupnino plačam v kronah
ali pa v tuji valuti. Daljnja pojasnila daje uprava lista pod št. 1928.**Ljudska posojilnica**

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

2%Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in
je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad
1 milijon enotlisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorom.

Knjigovodja

zanemljiv v bilanci, samostojen, zmožen šefa v slučaju odsotnosti zastopati, se sprejme takoj. Za lesno industrijo in stavbarstvo klasificirani knjigovodje imajo prednost. Ponudbe: V. SCAGNETTI, stavbenik in tovarnar, Ljubljana.

Vsi inozemski dnevnik

kot Le Journal, Echo de Paris, The Times itd., dalje ilustrovani tedniki: Illustration Graphic itd., tehniški tedniki kakor tudi inozemski modni časopisi se naročajo v knjigarni

Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani, Kongr. trg 2.
Zahtevajte cenik inozemskih časopisov.

Drva

trda in mehka, meterska in žagana, jabolčana in brusna drevesa, zlahkanih vrst, 3 m visoka se ceno dobijo v Kolodvorski ulici št. 31 (gostilna Lampert).

15-30 HP Lokomobila

Wolf- ali Lanz-fabrikat se kupi. Ponudbe pod „Lokomobila“ na I. jugoslovanski anončni in informacijski zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabrežje 5.

Prekrasne stenske slike izvršene v najlepših barvah

po originalnih slikah prof. L. Tišova in Otona Antoninija:

Njegovo Velikanstvo kralj Peter
velikost 32x48 K 9-50 velikost 48x64 K 14-50

Njegova Visokost regent Aleksander
velikost 32x48 K 9-50 velikost 48x64 K 14-50

Woodrow Wilson
velikost 32x48 K 9-50 velikost 48x64 K 14-50

Prvorazredni izdelki v barvah ter najlepši kras jugoslovanskih uradov in domov. — Preprodajalci, ki naroče najmanj deset slik, doba 30% popusta. — Priporočamo našo bogato zalogo pisarniških potrebščin, razglednic in vseh vrst papirja samo na debelo.

Umetno založni zavod „MERKUR“
Zagreb, ilica 31.

!SVETLA!

Generalna reprezentanca za baterije, žarnice, elektrotehniko, (izdelek svetovne slovanske tvornice) za kraljestvo SHS

Janko Pogačar, Zagreb,
začasno Ljubljana, Hirska ulica številka 29/I.

Franc Živec

zidarski mojster

Ljubljana, Rimska cesta št. 17

se cenjenemu občinstvu vlijudno priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela v mestu in na deželi.

Izvršitev točna.

Cene zmerne.

1960

THE REX CO

Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/I

(nasproti glavne pošte).

Trgovina s pisalnimi, razmnoževalnimi, računalnimi stroji, pisarniškim pohištvo ameriškega sistema, ter semi pisarniški potrebščinami. Sprejemajo se tudi vsa tovrstna popravila.

Oves

SEVER & KOMP.
Ljubljana, Volkova ul. 12.

Proda se lepa

salonska oprava

obstoječa iz 19 kosov, vloženi s kovinskimi okraski (empir slog) za 5000 K. Kje, pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 2018.

Smrekove sadike

5 letne, presajene, okoli 100.000, tisoč za 14 K, dobavljiva od tu, dokler bo kaj zaloge, Fran Göderer v Kočevju.

Živo apno, portland cement, zidno in strešno opeko (vse v celih vagonih) fini mizarški lim (od 100 kg višje ponuja Valentin Urbančič, Ljubljana, Bleiweisova — cesta št. 18 (nasproti liceju).

Najlepši kras svetovno znani gorski vineti nageljni. Pošiljajo se na vse strani. Cenik zastoj in franko.

Roman Brezočnik, razpošiljalnica gorskih nageljnjev. Maribor ob Dravi Gabr. Hackl-ova ul. št. 3.

Kupi se tesani in rezani

les

(merkantilni trami ter deske in plohi) v vagonih množinah.

Ponudbe pod „Lesna trgovina“ na Anončno eksped. Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

KONJAK

Za oslabele vsled starosti, proti slabostim v želodcu in proti izgubi telesne moči je stari vinski konjak pravo poživljenje. Pošilja dve poliliterski steklenici franko z zabojčkom vred za 60 K Benedikt Kertl, graščak na graščini Golč pri Konjicah, Štajersko. 122

—: Priporoča se tvrdka —: Jos. Petelinc Ljubljana Sv. Petra nasip 7.

Zaloga silvinskih strojev in njih posameznih delov, igel in olja. Istotam se prodaja steklo za izložbene omare (belgijsko steklo), kompletno z vajničmi zastori, mere: 135x184, 63x184, 59x184, in ena rabljena 90x162. mm/mm

Cevlji tovarne PE TER KO ZINA & KO. iz najljepš. ševro, boks in lak usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah. Trpežni zimski iz fine telefine z gumijastimi podplati po K 85— za moške, K 75— za ženske v zalogi LJUBLJANA, BREG.

„KINTA“ karbidne svetilke

najnovejšega sestava, fino emajlirane, enostavne, ter popolnoma nenevarne razpošilja po poštnem povzetju za ceno 32 K, poštnina posebej. Glavno zastopstvo KINTA svetilk, Ljubljana, Dunajska c. 12. Telegrami: KINTA Ljubljana.

Na Bledu se prodaja

večja vila

s tremi stanovanji, velikim, zelo dobičkanosnim sadnim vrtom, v najlepši legi s krasnim razgledom. Proda se z opremo kakor: pohištvo, kuhinjsko posodo, servisem itd. ali tudi brez nje. Tudi se zamenja za vilo ali hišo v Ljubljani. Naslov pri upravnistvu „Slovenca“ 1808

Čemu za spomlad nove obleke

ako se s prebarvanjem starih in kemičnim čiščenjem zamazanih doseže isto. Najmodernejše barve, prihranek denarja.

Hitra in točna izvršitev. — Prva in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

Josip Reich

Tovarna: Poljanski nasip št. 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 4. Poštna naročila se točno izvršujejo.

Prodajalno čevljev v Celju

v hiši Narodnega Doma

je otvorila

Mirenska Čevljarska Zadruga t. č. Mozirje.

Čevlji iz pravega usnja v vseh vrstah od težkih delavskih do elegantnih. Trpežno ročno delo! Oglejte si osebno!

RAZPRODAJA.

Opusti se izdelovanje cementnih izdelkov in se razprodaja sledeče:

Cementni izdelki kakor: ploščice za tlak, cevi s panogami, stebri za vrata, betonski krogi za vodnjake, lijkali za vodnjake. Mecsnovi plohi.

Suho mleto barve: rdeča, zelena, višnjeva, rumena, črna, bela. Raznovrstni pesek za teraco. 1 stroj za vrtanje železa; 1 cirkularka (velika); 1 (mala); 1 stroj za izdelovanje otlah kamnov; 1 acetilenska naprava; 1 brusilni stroj; 1 stroj za vrtanje in žaganje; 1 rezalni stroj (Stanzmaschine) itd.

Vse to se lahko ogleda

v tovarni ZAJEC & KORN v Ljubljani, Dunajska cesta, nasproti artilerijske vojašnice.

„Croatia“ gozdna industr. v Zagrebu

Je otvorila svojo podružnico

v Ljubljani, Mar. Ter. c. 2.

Kupuje

gozdove, vsake vrste rezanega in okroglega lesa, drva, oglje, strojilni les, čreslo i. t. d. po najvišjih dnevnih cenah.

Razpis.

Pri kopališču v Doberni pri Celju se razpisuje za letošnje sezijo mesto

kopališkega zdravnika

z ginekologično predizobrazbo. Tozadevne primerno opremljene in kolikove prošnje je poslati

do 3. aprila t. l.

poverjenistvu za javna dela v Ljubljani. Glede renumeriranja zdravnika se bode z nameščencem pozneje dogovorilo, eventualno se lahko v prošnji stavi tozadevne zahteve.

Ljubljana, 17. marca 1919.

Poverjenik za javna dela: Anton Kristan m. p.

SUKANEC

Ia, na lesenih kolutih po 400 yardov, št. 40—60, tucat K 72—
Ia, „ „ „ 500 „ 36 „ 80—
Ia, „ „ „ 150 metrov „ 40—60 „ 40—
Ia, „ kartonih „ 8 „ (karton 6 tuc.) „ 24—
Ia, v klopčicah, 48 kosov, 1 karton „ 20—
Ia, „ „ 10 „ 1 „ plet, bombaž, črn „ 30—
Ia, v „ 12 „ 1 „ volna za gatenje „ 15—

Dobavljiva in izvršuje naročila le proti predplačilu

I. V. Hajdaš, agentura za sukanec, Budekovičina, Hrv. Počeniš od 5 tucatov se pošilja v okovanih lesenih zabojčkah.